

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

БОРИКА

2018

БОРИКА
БАНКОВИ УСЛУГИ

**Годишният финансов отчет на БОРИКА АД
се състои от следните компоненти:**

- 1) Доклад за дейността на БОРИКА АД за 2018 г.
- 2) Доклад на независимия одитор.
- 3) Годишен финансов отчет на БОРИКА АД за 2018 г.

Докладът е наличен и в PDF формат на адрес:
<https://www.borica.bg/documents-and-resources/Finansovi-otcheti>

МИРОСЛАВ ВИЧЕВ

Главен изпълнителен директор на БОРИКА АД

Уважаеми акционери,

Уважаеми колеги,

През 2018 година БОРИКА АД продължи да следва своята стратегическа програма с фокус в следните направления:

- **Разширяване на спектъра от предлагани продукти и услуги** с нови, отговарящи на потребностите на акционерите, регулациите и изискванията на бизнес средата.
- **Обновяване на ценовата политика** чрез постигане на съответствие на приходите и разходите на регулираните и пазарни услуги.
- **Разширяване на пазарните позиции на електронните услуги** за граждани, бизнес, общини и държава.

С цел постигане на поставените стратегически цели, през 2018 към екипа на Дружеството бяха привлечени водещи експерти в областта на платежните и картовите системи.

През изминалата година компанията продължи да развива и своята политика за Корпоративна социална отговорност. Основен фокус в нея бяха каузи, свързани с осигуряването на по-добри условия за живот и образование на децата на България.

В следващите страници представяме на вашето внимание Доклад за дейността, Доклад на независимия одитор и Годишен финансов отчет на БОРИКА АД за 2018 г.

В тях ще откриете детайли за ключовите проекти на Дружеството, статистически данни и сравнителен анализ спрямо 2017 година.

От мое име и от името на ръководния екип на компанията ви благодаря за подкрепата през изминалата година.

С уважение,
Мирослав Вичев

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Vichev'.

СЪДЪРЖАНИЕ

Доклад за дейността

- 02 АКЦЕНТИ 2018 г.
- 05 ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2018 г.
- 05 МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2018 г.
- 06 ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2018 г.

- 07 УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО
- 07 ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА
- 08 ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2018, съгласно изискванията на чл. 247, ал. 2 от ТЗ

- 09 ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2018 г.
- 10 РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ
- 10 БИСЕРА 6
- 10 БИСЕРА7-EUR
- 11 СЕБРА
- 11 ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH

- 12 КАРТОВИ УСЛУГИ
- 12 ОБЩА СТАТИСТИКА НА КАРТОВАТА СИСТЕМА
- 12 ПРИЕМАНЕ
- 13 АТМ И ПОС
- 13 ИЗДАВАНЕ
- 13 КАРТИ И ПИН
- 13 SUCARD
- 13 СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ

- 14 ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ
- 14 УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ
- 14 E-FAKTURA

- 15 ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ
- 15 СОФТУЕРНИ УСЛУГИ
- 15 SWIFT

- 15 ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ
- 16 НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА
- 16 ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА
- 17 ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

- 19 БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ
- 19 СТРУКТУРА НА АКТИВА
- 20 СТРУКТУРА НА ПАСИВА

- 21 ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА
- 22 УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ
- 24 СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ
- 25 ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ
- 27 ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2018 г.
- 28 ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2019 г.
- 29 УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК
- 31 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доклад на независимия одитор

33 - 39

Годишен финансов отчет

- 42 ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
- 43 ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
- 44 ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
- 45 ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

- 46 ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

- 46 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО
- 48 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО
- 66 ПРИХОДИ
- 68 ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО
- 68 РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ
- 69 РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ
- 70 РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ
- 70 ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА
- 70 ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ
- 71 РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА
- 71 ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД
- 72 ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ
- 73 НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ
- 74 ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ
- 74 ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ
- 74 МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ
- 75 ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ
- 76 ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ
- 77 СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ
- 77 ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ
- 78 КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ
- 79 ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ
- 81 ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ
- 83 ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ
- 84 ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ
- 84 ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ
- 85 ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА
- 85 ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ
- 86 СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА
- 86 УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК
- 92 СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА

АКЦЕНТИ 2018 г.

Внедряване на WAY4 по програмата БОРИКА Нова Генерация.

През 2018 г. се проведе детайлното проучване за Фаза 1а на проекта обхващаща приемане на карти на банкомати и стартиране на самостоятелен национален суич. Изработиха се заданията за необходимите интеграционни слоеве и се възложи тяхната разработка. Утвърди се архитектура и план за интеграция на участниците със собствени авторизационни системи. В допълнение се изготвиха сценарии и графици за провеждане на функционални, приемни тестове, както и първоначални графици за тяхното превключване и миграция на пилотни банки. Фазата беше доведена до пилотен проект в контролирана среда.

Електронния подпис В-Trust, навърши 15 години. Той е най-широко използвания електронен подпис в страната, а днес клиентите на услугата са вече над 100 000 физически лица и фирми в България. **Стартирахме работа по проект Облачен КЕП** с изграждане на пилотен проект, реализиращ възможността за отдалечено използване на електронен подпис чрез мобилно устройство. Услугата позволява отдалечена автентификация на клиента и предстои интеграция с тържавната администрация, банките и основните доверяващи страни, използващи електронни услуги.

Payment Service Directive (PSD2). В съответствие с приетата Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент регламентираща платежните услуги, БОРИКА АД съвместно с АББ и българските банки разработи Националния технически стандарт БИСТРА за приложни интерфейси и технологии за комуникация между системите на банките и лицензираните доставчиците на платежни услуги. БИСТРА покрива изискванията на ЗПУПС и Директива (ЕС) 2015/2366 и отразява спецификите на финансовата система в България. През годината БОРИКА работи интензивно по **изграждането на услугата XS2A Gateway (Шлюз за достъп до сметки)**, която е ориентирана към банките в изпълнение на задълженията им като доставчици на платежни услуги, обслужващи сметки. Основните функционалности, които услугата предоставя са „Информация по сметка“, „Инициране на плащане“ и „Потвърждение за наличност на средства по сметка“. Като допълнителни услуги ще се предлагат управление на съгласията на потребителите (Consent management), хелпдеск за разработчици, както и възможност за разширяване на задълбоченото установяване на идентичността с предлагания от БОРИКА Облачен Квалифициран електронен подпис.

През следващата година БОРИКА ще инвестира в **разработката на услугата PSD2 HUB**, която ще даде възможност на банките ползватели не само да покрият изискванията на Директивата, а да могат да предлагат на своите клиенти услуги с добавена стойност като Доставчици на платежни услуги. Банките ползващи тази услуга ще имат възможност с минимални усилия от тяхна страна да обслужват не само свои клиенти, а да предлагат на всички клиенти услугите регулирани в Директивата.

За да запази водещите си позиции на пазара, както и в контекста на нормативните изменения, свързани с изискванията на Директива (ЕС) 2015/2366 (PSD2), в началото на 2019 г. БОРИКА АД ще подаде документи за разширение на лиценза си за платежна институция за извършване на дейностите по чл. 4, т.7 и т. 8 от ЗПУПС, регистрирайки се като доставчик на услугата „Информация за сметка“ и лицензирайки се за услугата „Инициране на плащане“. По този начин, през 2019 г., услугата **Инфобанк2** ще може да се доразвие според изискванията на PSD2, да се разшири с предоставяне на възможността за извършване на активни операции и да бъде предоставена за ползване на юридически и физически лица.

Приемане на картови плащания чрез Платежна институция БОРИКА. В началото на 2018 г. БОРИКА стартира приемане на плащания по задължения към НАП на собствени ПОС терминали, отдадени за ползване от НАП. От м. август 2018 г. на дружеството бе възложена поръчка за осъществяване на всички плащания на тол таксите и електронните винетки. Приемането на плащания за АПИ започва от началото на 2019 г.

Терминалната мрежа е в готовност да приема Vcard – контактна технология. Беше финализирана работата по спецификациите на Схемата за безконтактна технология, като зареждането на мрежата се очаква да приключи в средата на 2019 г. за целия пазар. Продължава комуникирането на продуктови предложения, свързани с Vcard с всички участници в Националната Картова Схема и с потенциални Издатели на карти в ограничени мрежи. В подкрепа на издаването и ползването на Vcard бяха обявени и национални маркетингови инициативи. В технологичен план се акцентира в извеждане на все повече предимства на Vcard, които да са атрактивни за Издателите, като безконтактно плащане с карта и микротагове, достъп в учреждения с безконтактна карта, възможност за съчетаване на няколко апликации в

една карта, международен достъп с международна картова схема.

Като компания, отговорна за своите клиенти, БОРИКА разработи и въведе правила за работа, в съответствие с новите регулаторни изисквания на Регламента на ЕС 2016/679 **GDPR - General Data Protection Regulation** в изискуемия срок. Те гарантират пълна защита на личните данни на клиентите на електронните услуги, като електронен подпис B-Trust, електронна фактура E-faktura, мобилен портфейл Mobi-B и др.

В **развитието на съществуващи продукти и услуги**, в областта на картите, дружеството се фокусира в няколко аспекта, свързани с:

- **управлението на мрежи от ПОС терминали, предоставяни като услуга** - на 01.02.2018 г. бе реализиран проект за обслужване на плащанията на ПОС терминали, в обекти на НАП, където бяха инсталирани 252 бр. физически ПОС терминала. През м. септември 2018 г. услугата за управление на мрежи от ПОС терминали бе реализирана и за БНБ, където ще бъдат инсталирани около 16 ПОС терминала. Акцептор на тези плащания е Дирекция „Платежни услуги“ на БОРИКА.
- **наблюдението и управлението на системния софтуер на терминални устройства АТМ** - първоначална версия на софтуера за наблюдение и управление на системния софтуер на АТМ устройствата е инсталирана и налична в БОРИКА. Услугата е внедрена и се използва от една банка. Паралелно с това бе избрана за внедряване нова пълнофункционална мониторинг система за наблюдение и управление на АТМ терминали. Внедряването на това решение ще стартира паралелно с внедряването на Фаза 1а от БОРИКА Нова Генерация и ще бъде пилотирано заедно с провеждането на пилотни тестове на АТМ устройствата, в началото на м. януари 2019 г.

- **електронната доставка на ПИН** – изпращането на чист ПИН по електронен канал до картодържателя работи в реална среда, като към момента се използва от една банка във вариант с SMS. В средносрочен план банката ще премине на вариант с изпращане на чист ПИН през уеб услуга.

Стартиране на работата с модул „Управление на проекти“ в ERP системата. Всички действащи проекти, изпълнявани в дружеството вече се регистрират и управляват по отношение на техния обхват, задачи, бюджет, ресурси и времетраене.

През годината бе завършено внедряването на **новата корпоративна мрежа** в дейта центровете на дружеството и поетапно бяха мигрирани всички ИТ услуги. Внедрено бе модерно **централизирано решение за бекъп и архиви** и към него бяха мигрирани съществуващите услуги и стари лентови архиви. Въведено бе в експлоатация ИТ оборудването за новата картова система и национален суич по Програма БОРИКА Нова Генерация. Успешно бяха мигрирани базите данни на платежните системи и всички приложения от IBM Р сървърната платформа към стандартни Intel базирани сървъри, с което беше изведено от употреба нерентабилно и морално остаряло оборудване. Изцяло бе **подменена фиксираната телефония в дружеството** с модерно IP базирано решение Skype for Business. Офисите от търговска мрежа бяха присъединени към корпоративната мрежа на дружеството по резервиран и сигурен начин без допълнително оскъпяване на оперативните разходи.

Завършени са няколко проекта по преустройство на сгради на дружеството, както и **преустройството на офиса на НКС** в сградата на Културен Институт „Красно село“. Направено е преустройство и ремонт на 4-ти етаж в сградата на ОЦ, като бяха **добавени нови 30 работни места** в съвременна работна среда за нуждите на проекта БОРИКА Нова Генерация.

Приключен е проектът за **усвояване на терасата на 4-ти етаж** в сградата на Оперативен Център (ОЦ) и преустройството ѝ в зона за отгих на служителите.

Изпълнен беше и проект за изграждане на **навес за служебните и лични автомобили** на паркинга на сградата на Централно Управление (ЦУ). Направено бе **преустройство и ремонт на 1-ви етаж** на сградата на ЦУ.

С голямо закъснение бе получено разрешение от община „Младост“ за изграждането на **дебаркадер в сградата на ОЦ** и в края на 2018 г. започна неговото строителство.

БОРИКА получи приз за „Най-значим корпоративен дарител за 2017“ от SOS детски селища България. За втора поредна година компанията беше отличена с приза по време на годишните награди за корпоративни партньори на SOS Детски селища България - „Едно семейство“. БОРИКА е партньор на SOS Детски селища България, като това партньорство се награждава през годините. Първоначално компанията подпомага технологично сдружението, след това се разраства във финансова подкрепа, а през 2018 година в инициативите се включиха активно и служителите на компанията, на доброволчески принцип.

На 1 ноември, в Деня на народните будители, БОРИКА отвори врати за най-малките си „служители“. В инициативата „Ден на отворените врати“, част от програмата на Българската мрежа на Глобалния Договор на ООН **„Гордея се с труда на моите родители“**, деца на служители от софийските офиси на компанията посетиха Централното управление и Оперативния център на БОРИКА. Децата прекараха един ден в офисите на своите родители. Чрез развлекателни игри, задачи и специално разработени образователни програми, чрез които децата се запознаха със спецификата на работата на служителите в различните отдели на компанията.

БОРИКА АД получи първа награда в категория **„Най-гобра публична кампания“** в престижния конкурс **Eventiada IPRA Golden World Awards** в Москва, Русия за кампанията „Подпиши се електронно за едно по-щастливо детство“, реализирана от БОРИКА АД през 2017 г., в полза на фондация „Нашите негноносени деца“. По същото време кампанията бе отличена и с номинация и в друг водещ международен конкурс – European Excellence Awards 2018 в Дъблин.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2018 г.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2018 г.

Данните за трето тримесечие на 2018 г. показват 3.1% ръст на БВП на страната. Растежът е движен основно от вътрешното търсене. Индивидуалното потребление отчита силно представяне в края на годината с ръст от 7.6%, подкрепено от повишаването на заплатите и на кредитите към домакинствата, а колективното публично потребление е нараснало с 3.6%.

Износът на стоки и услуги отбеляза спад от -1.6% повлиян основно от спада в търговията с трети страни извън ЕС. Повишеното вътрешно търсене обаче подпомага растежа на вноса на стоки и услуги, който достигна до 4.6% в края на годината, но нетният ефект на експорта върху растежа остава отрицателен.

Макроикономическите показатели за 2018 г. са:

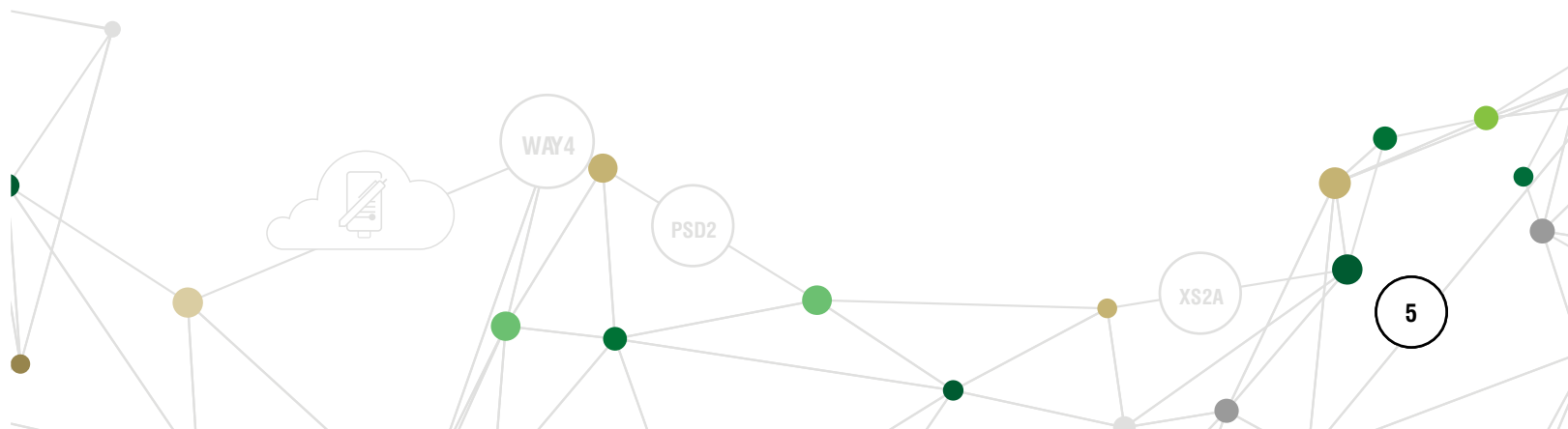
Показатели	2016, %	2017,%	2018,%
БВП в млн. лева	94 130	101 043	107 987
Реален растеж на БВП	3.9	3.8	3.2
Инфлация (ХИПЦ) в края на годината	-0.5	1.8	2.3
Износ на стоки и услуги	8.1	5.8	-1.6
Внос на стоки и услуги	4.5	7.5	4.6
Частно потребление	3.3	4.5	7.6
Безработица в края на годината	8.0	7.1	6.1
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.86	1.63	1.72

**Прогноза на БНБ за 2018 г., изготвена към 21 декември 2018 г. източник: БНБ*

Силната зависимост на оперираните от групеството платежни системи от макроикономическите фактори се отразява по различен начин върху тях. В система БОРИКА се наблюдава голям ръст на броя на финансовите транзакции, които се влияят силно от частното потребление, покупателната способност на населението и увеличената възможност на българите да пътуват извън страната.

Растежът на БВП оказва силно влияние върху БИСЕРА, като леко отклонение от планираните показатели води до значително изменение при междубанковите плащания.

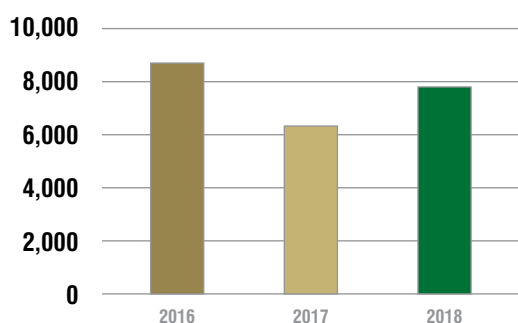
В настоящия доклад са показани резултатите от дейността на групеството за 2018 г. в хил. лв. Представена е и сравнителна информация на данните за 2018 г. с тези за 2017 г. и 2016 г.

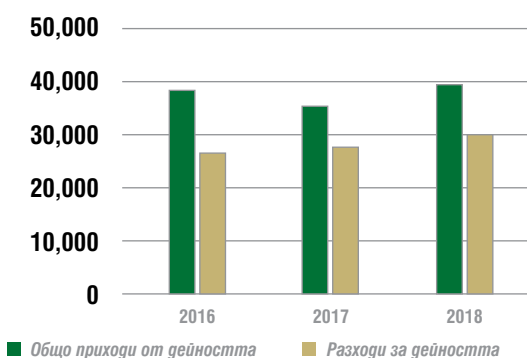
ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2018 г.

Ключови показатели	2016	2017	2018	Изм. 2018/2017,%
Финансови резултати (хил. лв.)				
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	16 573	12 069	14 252	18.1
Печалба /преди данъци/	11 068	6 990	8 929	27.7
Нетна печалба	8 484	6 173	7 760	25.7
Приходи от услуги	37 126	34 038	39 194	15.1
Общо приходи от дейността	37 264	34 127	39 253	15.0
Разходи за дейността	26 196	27 137	30 324	11.7
Балансови показатели (хил.лв.)				
Собствен капитал	65 297	47 014	54 868	16.7
Основни съотношения (%)				
Рентабилност на услуги (след данъци)	23%	18%	20%	
ROE - Възвръщаемост на капитала (след данъци)	13%	13%	14%	
Коефициент разходи към приходи	0.70	0.80	0.77	
Коефициент приходи към разходи	1.42	1.26	1.29	

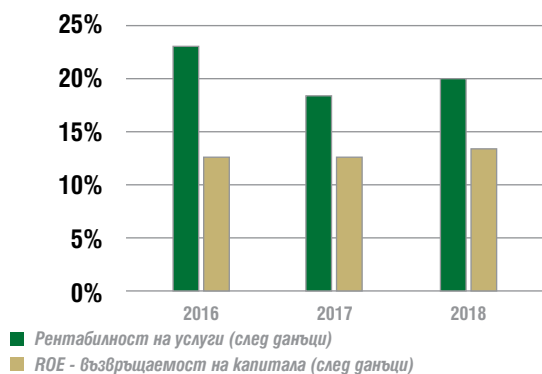
Нетна печалба, х.лв.

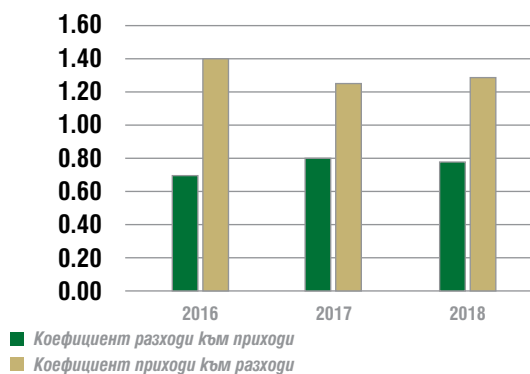
Общо приходи и разходи, х.лв.

Коефициенти на рентабилност и възвръщаемост, %

Коефициенти на ефективност, %

УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО

Корпоративното управление на БОРИКА АД е система с ясно дефинирани функции, права и отговорности на всички нива – Общо събрание на акционерите, Съвет на директорите, структури в Централата и регионите.

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество. Акционери са БНБ с 36.11% и 21 търговски банки с общо 63.89% от капитала. Записаният и внесен основен капитал на

дружеството възлиза на 15 958 410 лв. и е разпределен в 1 063 894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Ръководството на дружеството в лицето на съвет на директорите (СД) се състои от 9 членове и състав, както следва:

- Калин Христов - председател;
- Левон Хампарцумян – зам. председател;
- Мирослав Вичев - член;
- Виолина Маринова – член;
- Георги Константинов - член;
- Петър Ангронов - член;
- Ангел Геков - член;
- Петя Димитрова - член;
- Неделчо Неделчев – член.

Лицата натоварени с общо управление и контрол са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова - член;
- Стати Статев – член.

Дружеството се представлява и управлява от Главния изпълнителен директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2018 г. общият брой на персонала в дружеството е 346 служители (към 31.12.2017г.: 330 служители).

ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА

БОРИКА АД има разкрити два офиса извън централно управление в гр. София и представителства в следните градове:

- **Регион Изток:** гр. Бургас, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен, гр. Сливен и гр. Ямбол;
- **Регион Запад:** гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник.

- **Регион Север:** гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово;

- **Регион Юг:** гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян.

Дружеството няма регистрирани клонове.

ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2018,

съгласно изискванията на чл. 247, ал. 2 от ТЗ.

Съгласно Устава на БОРИКА АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Поради това условие, разпоредбите на чл. 247 ал. 2 т. 2 и 3 от ТЗ не са приложими за членовете на съвета на директорите на дружеството т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съвета през 2018 г. акции на дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

Членовете на съвета на директорите: Калин Христов, Мирослав Вичев, Виолина Маринова, Петър Андронов, Левон Хампарцумян, Ангел Геков и Петя Димитрова не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25% от капитала на друго дружество. Г-н Георги Константинов притежава 95% от капитала на „РИГА 25“ ООД. Г-н Неделчо Неделчев притежава 80% от капитала на „Проджект Синерджи“ ООД.

Участието на членовете на съвета на директорите на БОРИКА АД в управлението на други дружества е следното:

- Мирослав Вичев - не участва в други търговски дружества като прокурист, управител или член на съвети;
- Калин Христов – участва като Председател на СД на „Дружество за касови услуги“ АД;
- Виолина Маринова - Председател на Управителния Съвет на Банка ДСК ЕАД и Главен изпълнителен директор; Председател на Надзорния съвет на ПОК ДСК „Родина“;
- Петър Андронов – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ОББ АД; Председател на Управителния съвет на Асоциация на банките в България;
- Неделчо Неделчев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на Първа инвестиционна банка АД; член на СД на Флипс медиа ЕАД, Член на Управителния съвет на Сдружение Асоциация на инвестиционните мениджъри в България; Член на Управителния съвет на Първа инвестиционна банка – Албания.

- Левон Хампарцумян – Председател на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на УниКредит Булбанк АД; Член на Надзорния съвет на УниКредит Лизинг ЕАД и УниКредит Кънсютър Файненсинг АД;
- Ангел Геков - Председател на Управителния Съвет и Изпълнителен директор на Общинска банка АД; Изпълнителен директор на Регионален фонд за гражданско развитие, Председател на Българската асоциация на Електрически превозни средства, член на СД на Генератор ДЗЗД;
- Георги Константинов – Член на Управителния Съвет и Изпълнителен директор на Централна кооперативна банка АД; Изпълнителен директор и член на СД на ЦКБ Асетс Мениджмънт; член на Надзорния съвет на Централна кооперативна банка АД-Скопие, Македония;
- Петя Димитрова – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД; член на Управителния съвет на Асоциация на банките в България; член на Управителния съвет на Фондация Атанас Буров; член на Управителния съвет на ЕНДЕВЪР БЪЛГАРИЯ; член на Управителния съвет на Международен банков институт.

Дружеството няма сключени договори през 2018 г. с членовете на съвета на директорите, както и със свързани с тях лица, съгласно изискванията на чл. 240б от ТЗ.

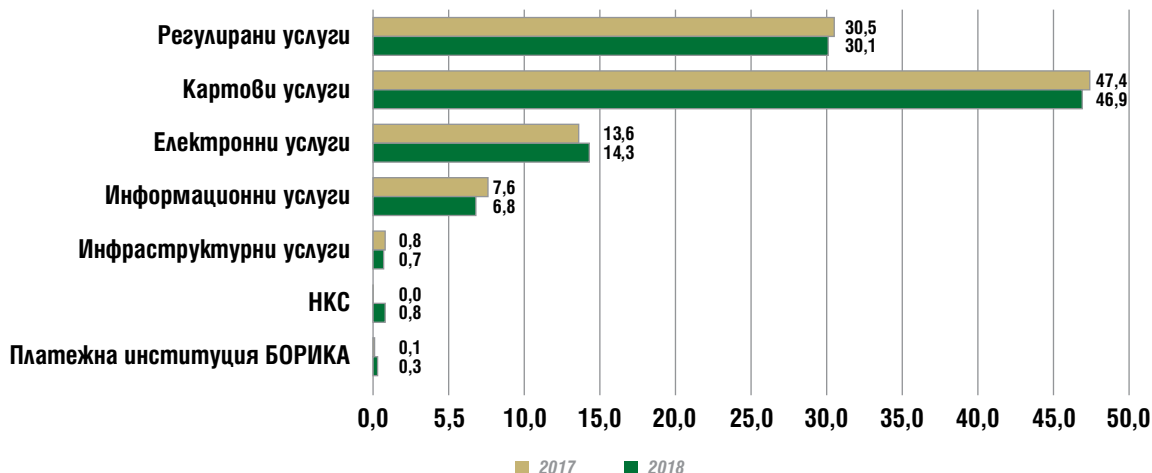
Възнагражденията на Съвета на директорите и Одитния комитет се оповестени в т. „Оперативни разходи“ на този Доклад.

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2018 г.

Приходите от услуги на БОРИКА АД за 2018 г. по бизнес линии са:

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ НА БОРИКА АД	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Регулирани услуги	11 835	10 365	14.2
Картови услуги	18 354	16 135	13.8
Електронни услуги	5 607	4 641	20.8
Информационни услуги	2 683	2 580	4.0
Инфраструктурни услуги	276	271	1.8
НКС	122	46	165.2
Платежна институция БОРИКА	317	0	0.0
Всичко приходи	39 194	34 038	15.1

Структура на приходите по бизнес линии, %

Увеличението на общите приходи от услуги на групеството е в размер на 5 066 хил. лв., като дялът на приходите от акционерите към групеството продължава да намалява, като за 2018 г. вече е 77%.

БИЗНЕС ЛИНИИ	Отн. дял банки към небанкови клиенти, %			Изменение на приходите 2017/2016 (х.лв.)		Изменение на приходите 2018/2017 (х.лв.)	
	2016	2017	2018	от банки	общи приходи	от банки	общи приходи
Регулирани услуги	89.1	87.9	88.6	-1 417	-1 450	1 375	1 475
Картови услуги	94.2	90.4	90.5	-3 091	-2 642	2 084	2 300
Електронни услуги	3.8	2.0	0.7	-72	257	-48	1 086
Информационни услуги	98.2	92.9	91.8	429	575	66	103
Инфраструктурни услуги	90.0	90.3	87.4	6	6	5	14
НКС	0.0	97.8	85.8	45	46	70	88
Общо	82.4	78.1	77.0	-4 099	-3 209	3 551	5 066

РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ

Регулирани услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
БИСЕРА 6	4 610	4 464	3.3
БИСЕРА 7	83	92	-9.8
СЕБРА	1 470	1 442	1.9
Платежна система БОРИКА и Switch	5 672	4 367	29.9
Общо приходи	11 835	10 365	14.2

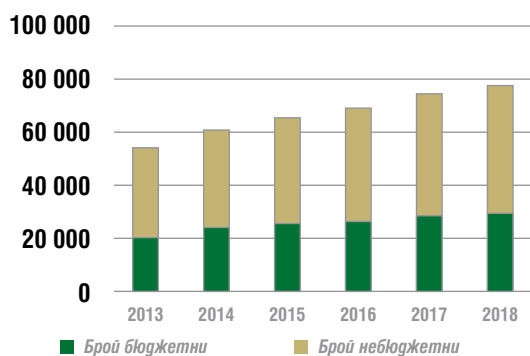
БИСЕРА 6

Общият брой на транзакциите през Бисера 6 е нараснал с 3.7% спрямо предходната година (8.2% за 2017 г. спрямо 2016 г.). Небюджетните плащания нарастват с 6.9% (7.6% през 2017г. спрямо 2016 г.). В броя на бюджетните плащания се наблюдава спад от 1.5% в сравнение с 2017 г. (при ръст от 9.3% за 2017г. спрямо 2016 г.), като голямата част от този спад е формиран от мигриране на плащания към бюджета от платежно нареждане към картово плащане на ПОС.

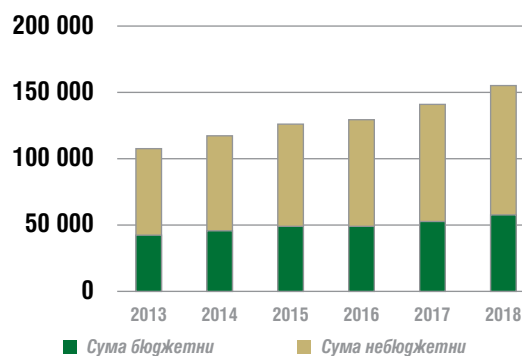
Относителният дял на бюджетни към небюджетни транзакции също се променя на 36:64 в полза на небюджетните (39:61 за 2017 г.).

За разлика от намалението в броя транзакции, сумите „пренесени“ с тези транзакции нарастват с 10.2%, като през 2017 г. ръстът е бил 8.8%.

Ръст по видове транзакции БИСЕРА 6 (х.бр.)

Сума по видове транзакции БИСЕРА 6 (млн.лв.)

БИСЕРА7-EUR

Към 31.12.2018 г. общият брой на транзакциите обработени чрез БИСЕРА7-EUR достигна 409 772 бр.

Общият ръст на получени и изпратени транзакции в системата за 2018 г. спрямо 2017 г. е в размер на 11.3%.

От общия обем плащания 88.5% са иницирани от DBB, Equens и KIR (79.7% за 2017г. спрямо 2016 г.), а 11.5% са изпратени

от банките, участници в БИСЕРА7-EUR (20.3% за 2017 г. спрямо 2016 г.).

Броят на участниците в системата намалява с един, в резултат на което броят изпратени транзакции от банките, участници в системата, които БОРИКА тарифира, намаляват с 23% спрямо изпратените през 2017 г.

СЕБРА

Транзакциите в системата за 2018 г. нарастват с 3.4% спрямо предходната година, а броят на бюджетните

организации, регистрирани в системата намалява с 2%.

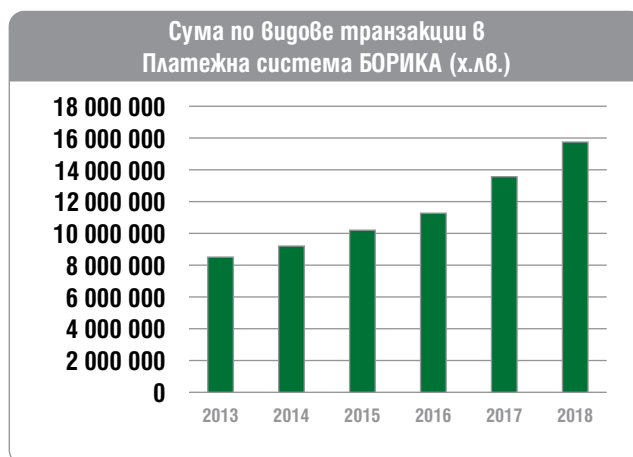
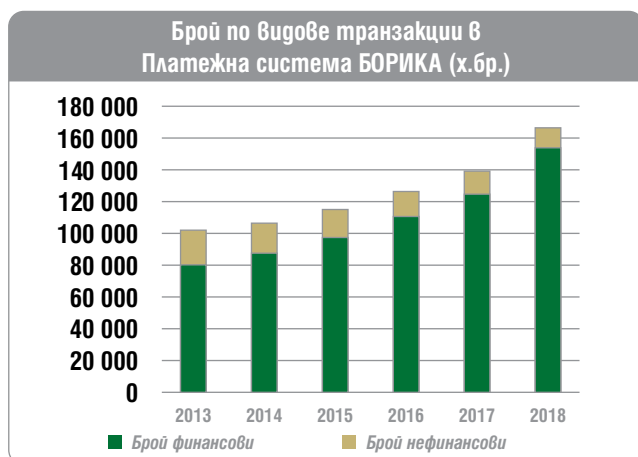
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH

Големият ръст на приходите от платежна система БОРИКА е резултат от:

- Ръст на броя на финансовите транзакции на приемаща страна, който достигна 19.5%.
- Ръст на броя на нефинансовите и други транзакции, който достигна 7.2%.

- Ръст на приходите от интерфейсни връзки с 18%.
- Броят на транзакциите „Сетълмент“ нараства с 21%.

Сумата на транзакциите, преминали през система БОРИКА, традиционно нараства заедно с увеличението на техния брой, като за 2018 г. ръстът спрямо 2017 г. е 16.4%.

ПРОЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Проектът по внедряване на БОРИКА Нова Генерация

Програма БОРИКА Нова Генерация стартира през януари 2018 г. с първата от общо 12 функционално-обосновани фази - 1а) АТМ Приемане и Национален суич. В първото полугодие се проведе детайлното проучване за Фаза 1а). Изработиха се заданията за необходимите интеграционни слоеве и се възложи тяхната разработка. Проведен бе семинар с участниците със собствени авторизационни системи, на който бе представен подробно подхода за поетапното

превключване на техния транзакционен трафик към новоизграждащия се Национален суич.

С по-голямата част от участниците бяха успешно валидирани тестовете, като до края на годината всички са приключили с провеждането им, а през месец януари 2019 г. ще стартира пилотното изпълнение на транзакции в съвместно контролирана от БОРИКА и участниците реална среда.

КАРТОВИ УСЛУГИ

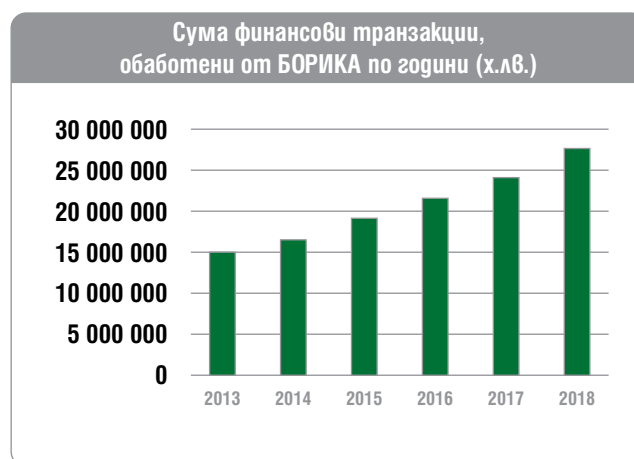
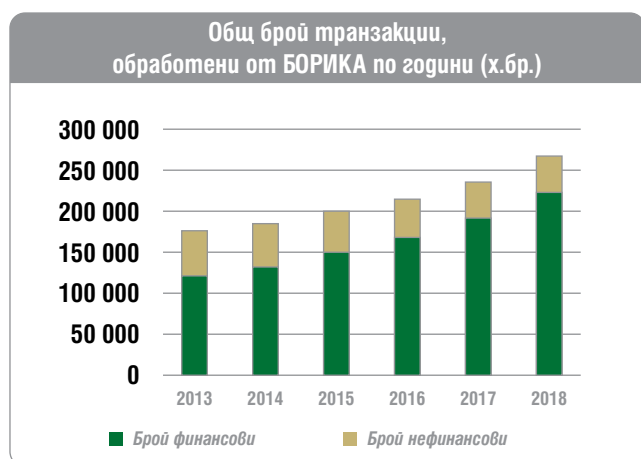
Картови услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изменение 2018/2017,%
Приемане	5 687	5 155	10.3
АТМ и ПОС	2 024	1 940	4.3
Издаване	7 094	6 069	16.9
Карты и ПИН	1 436	1 248	15.1
Loyalty	425	311	36.7
Sucard	816	538	51.7
UATR	596	650	-8.3
Сигурност на картови транзакции	276	224	23.2
Общо приходи	18 354	16 135	13.8

Нарастването на приходите от „Картови услуги“ се дължи на големия ръст на броя на транзакциите в „Приемане“ и особено в „Издаване“, както и на необичайно големия брой на персонализирани карти и произведени ПИН.

ОБЩА СТАТИСТИКА НА КАРТОВАТА СИСТЕМА

Картовата система БОРИКА за 2018 г. е обработила общо 221 885 хил. бр. финансови транзакции на стойност 27 670 499 хил. лв. Това представлява ръст на брой финансови транзакции от 15.8%, а на сумите с 14.3%.

Нефинансовите транзакции нарастват с 2.5% спрямо предходната година.

ПРИЕМАНЕ

Нарастването на броя финансови транзакции „Приемане“ спрямо 2017 г. е в размер на 10%. Общият брой финансови и нефинансови нараства с 9.3% спрямо предходната година.

Нарастването на местните финансови и нефинансови

транзакции е в размер на 9%, а на международните е 4%.

Относителният дял на ПОС към АТМ транзакциите в края на 2018 г. се изравни до 50:50.

Транзакции на АТМ

От транзакциите на АТМ, финансовите нарастват с 1.8%, депозитните транзакции с 84.6%, а броят на нефинансовите транзакции намалява с 7.2%.

Транзакциите на АТМ с местни карти нарастват с 0.8%. Тегленията на АТМ в страната растат с 2.9%, а нефинансови и други транзакции намаляват с 0.2%.

Приетите транзакции с карти от чужбина на АТМ нарастват с 3.8%, като основен дял в този ръст имат транзакциите с превалутиране и „други“ транзакции. Тегленията с чужда карта на АТМ намаляват с 3.3%, но нефинансовите и други транзакции нарастват с 2.8%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на АТМ е 96:4.

Транзакции на ПОС

В края на 2018 г. ръстът на броя финансови транзакции на ПОС терминал достигна 19.2%. Приетите плащания с местни карти нарастват с 20.4%, а с карти от чужбина - с 10.1%.

Транзакциите на физически ПОС терминали се увеличават с 19.5%, а тези на виртуалните ПОС терминали нарастват с 17%.

От всички плащания на ПОС, делът на разплащанията през физически ПОС терминали е 86% срещу 14% за виртуалните, а относителният дял на местните към международните транзакции на ПОС е 89:11.

АТМ И ПОС

В края на годината регистрираните в система БОРИКА АТМ устройства са 2 960 бр. и намаляват с 155 бр. или 5% спад спрямо 2017 г. Поддържаните ПОС терминали са 51 358 бр., което е с 872 бр. по-малко или 1.7% спад спрямо 2017 г. Намалението се дължи основно на миграция на устройства на банка към нейния собствен авторизационен център.

В Системата за сигурни плащания през Интернет (в частта акцептиране на плащания) към края на 2018 г. активните търговци са 2 324 бр. и се увеличават с 397, което е ръст от 20.6%.

ИЗДАВАНЕ

Нарастването на броя финансови транзакции „Издаване“ в страната и чужбина спрямо 2017 г. достигна 14.5%, като нарастването на местните финансови транзакции е 13.3%, а на международните е 26.8%.

Общият брой на всички транзакции нараства с 13.3% спрямо предходната година.

Относителният дял на ПОС към АТМ транзакциите е съответно 49:51.

Транзакции на АТМ

От транзакциите на АТМ, тегленията нарастват с 0.5%, депозитните транзакции с 84.5%, а броят на нефинансовите транзакции намалява с 6.6%. Така общо местните транзакции на АТМ намаляват с 0.1% спрямо предходната година.

Транзакциите на АТМ с карти в страната се запазват относително постоянни, а тези в чужбина на АТМ намаляват с 0.6%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на АТМ е 98:2.

Транзакции на ПОС

През 2018 г. ръстът на броя транзакции на ПОС терминал достига 30.8%, като плащанията с карти в страната нарастват с 30%, а с карти в чужбина - с 33.1%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на ПОС е 73:27.

Допълнителни картови услуги

Общият брой на поддържаните карти в системата през 2018 г. е в размер на 3 182 хил.бр. и намалява спрямо 2017 г. с 0.7%.

Общият брой регистрирани карти в Системата за сигурни плащания през Интернет към края на годината достигна 1 087 хил.бр., което представлява ръст от 134.8%.

КАРТИ И ПИН

Общият брой на персонализираните карти за 2018 г. отбеляза необичаен ръст от 10% спрямо 2017 г., а броят на произведените ПИН нараства с 9%. От всички персонализирани карти се пликоват 64%, като ползването на услугата нараства с 12.9% спрямо предходната година.

SUCARD

Големият ръст на приходите от SUCARD се дължи на включването на нови клиенти на SUCARD като услуга (SaaS). През годината се включи една нова банка и един участник от ограничена мрежа. Приходите от доработка и внедряване нарастват спрямо 2017 г. с 62%, а ръстът на приходите от техническа поддръжка на SUCARD SAAS е в размер на 141%.

СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ

През годината стартираха три нови клиента на блокиране на карти и един клиент на разширената услуга EMS. Ръстът на приходите от услугата спрямо предходната година е 23.2%.

ПРОЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Програма БОРИКА Нова Генерация. С цел пилотиране на наличните функционалности, предлагани от АТМ мрежата на БОРИКА, бяха избрани две сертификационни и три пилотни

банки. Възложен бе анализ на АТМ сервизните функционалности към АТМ доставчиците, с цел определяне подхода за тяхната реализация в новата среда. На база резултата от анализа бяха възложени необходимите към тях разработки, внедряването и тестването на които ще се реализира в началото на 2019 г. Предстои стартирането на пилот, имащ за цел да установи работоспособността на АТМ функционалностите в реална WAY4 среда. Първоначалните пилотни транзакции на АТМ ще бъдат извършени в изцяло контролирана от БОРИКА среда. След успешното им приключване, с две от пилотните банки, ще бъдат проведени финални тестове, с използването на устройства в техни среди.

АТМ Channel Enhancement Фаза 3. Фазата бе стартирана с подготовката на Joopn за Windows 7 и касае NCR BNA и Diebold АТМ. Осигурена е лаборатория за провеждане на тестове, като са предоставени инсталационни пакети, които се тестват в осигурена от БОРИКА среда.

Управление на мрежи от ПОС терминали, предоставяни като услуга. На 01.02.2018г. бе реализиран проект за обслужване на

плащанията на ПОС терминали, в обекти на НАП, където бяха инсталирани 252 бр. физически ПОС терминала. Акцептор на тези плащания е Дирекция „Платежни услуги“ на БОРИКА. През м. септември 2018 г. услугата за управление на мрежи от ПОС терминали бе реализирана и за БНБ, където до края на годината бяха инсталирани 12 ПОС терминала.

Наблюдение и управление на системния софтуер на терминални устройства АТМ. Първоначална версия на софтуера за наблюдение и управление на системния софтуер на АТМ устройствата е инсталирана и налична в БОРИКА. Услугата бе внедрена и се ползва от една банка. Паралелно с това бе избрана за внедряване нова пълнофункционална мониторинг система за наблюдение и управление на АТМ терминали. Внедряването на това решение се очаква да стартира през 2019 г., паралелно с внедряването на Фаза 1а от БОРИКА Нова Генерация и да бъде пилотирано заедно с провеждането на пилотни тестове на АТМ устройствата, в началото на м. януари 2019 г.

ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ

Електронни услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
В-TRUST, вкл. нетни приходи от стоки	4 829	3 938	22.6
EFAKTURA	778	703	10.7
Общо приходи	5 607	4 641	20.8

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ

Броят на издадените нови удостоверения за КЕП спрямо предходната година нарастват с 179%. Това се дължи на няколко нови изисквания на държавни институции за подаване на документи по електронен път:

- на Агенция „Митници“ - регистрацията на икономическите оператори за достъп до информационните системи на Агенцията да става само с електронен подпис на Управителя;
- на НАП - подаване на абсолютно всички отчети от Юридическите лица само с електронен подпис;
- на Агенцията за Обществени поръчки - при подаването на документите за участие в тръжни процедури, те да са подписани с електронен подпис. Тъй като управителите подписват документите и от името на фирмата, а някои от изискуемите документи трябваше да подписват и като физически лица се закупуваха по два подписа - професионален и персонален КУКЕП.

Общият процент на продължените и преиздадени сертификати за 2018 г. възлиза на 77% от броя на валидните КЕП през 2017 г.

E-FAKTURA

През 2018 г. са сключени 100 нови договори, като до края на годината всички стартираха работа в реална среда. Броят на всички клиенти към края на 2018 г. е 719, което е ръст спрямо 2017 г. от 14%. Броят на фактурите от нови клиенти за 2018 е в размер на 36 000, което е 95% от фактурите от нови клиенти за 2017 г., а общият брой фактури, качени в системата е 7 043 хил. бр.

ПРОЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Облачен КЕП

През 2018 г. започна реализацията на един конкретен сценарий. В този сценарий клиентът обработва документа на компютър и има възможност да го подпише с помощта на мобилния си телефон. Тази година бяха разработени и административния и клиентски портали. Също така беше реализирана и възможността да се съхраняват подписани от клиента документи на сигурно място, както и правене на справки за тях. Беше доработено и мобилното приложение с подобрен потребителски интерфейс и предоставяне на допълнителна услуга за електронна идентичност на притежателя на ОКЕП. Към края на годината ОКЕП е инсталиран в продукционна среда и е в етап на пилотни тестове с реални сертификати от служители на БОРИКА.

ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ

Информационни услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Софтуерни услуги	1 578	1 525	3.5
SWIFT	914	919	-0.5
Инфобанк	119	110	8.2
Електронно известяване	72	26	176.9
Общо приходи	2 683	2 580	4.0

СОФТУЕРНИ УСЛУГИ

Ръстът на софтуерните услуги се обуславя от динамиката на пазара и промените в банковата система настъпили през изтичащата година. Промените на пазара породиха нужда от промяна на съществуващите продукти, в частност сливанията на няколко банки доведоха до промяна на системата PGate, играеща роля на портал между банката и платежните системи, а с развитието на банковите системи се наложи и промяна на системите играещи роля на интеграционна среда между основната банкова система и останалите системи вътре и извън банката.

Нарастването на приходите от доработки и внедряване спрямо предходната година е в размер на 4.8%, а ръстът при техническата поддръжка на продуктите е 3%.

SWIFT

Приходите от месечни такси за Swift ССБ нарастват с 12% спрямо предходната година. Това е резултат от включването на двама нови клиенти към бюрото. Въпреки по-високите приходи от месечни такси, отчетеното леко намаление в приходите се дължи на приходи от еднократни такси по включването на нов клиент в края на 2017 г.

ПРОЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕ

PSD2

Със съдействието на Асоциацията на банките в България беше сформирана работна група, в която се включиха специалисти от БОРИКА АД и представители на банковата общност. В резултат от общите усилия беше създаден Националният Технически Стандарт, наречен БИСТРА (Банкови Интерфейси за Стандартизирани РАЗплащания). Той е базиран на стандарта разработен и развиван от The Berlin Group, като отразява спецификите на финансовата система в България.

Шлюзът до сметки е услуга която се разработва от БОРИКА и е ориентирана към банките в изпълнение на задълженията им по PSD2 – EU Directive 2015/2366. Основните функционалности, които предоставя са „Информация по сметка“, „Инициране на плащане“ и „Потвърждение за наличност на средства по сметка“. Като допълнителни услуги се предоставят управление на съгласията на потребителите, хелпдеск за разработчици, както и възможност за разширяване на задълбоченото установяване на идентичността с предлагания от БОРИКА Облачен КЕП.

ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ

Инфраструктурни услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Комуникационни услуги	240	236	1.7
Инфраструктура като услуга	36	35	2.9
Общо приходи	276	271	1.8

НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА

Национална картова схема	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Годишна такса	119	46	158.7
Транзакции	3	0	0.0
Общо приходи	122	46	165.2

В Националната картова схема през 2018 г. има 23 участника, от които 3 издатели, 20 акцептиращи институции и един участник в ограничена мрежа.

През годината стартира внедряването на **безконтактна технология на Vcard**.

ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА

Платежна институция БОРИКА	Отчет 2018 (х.лв.)
Такса поддържащи дейности	34
Такса транзакции	283
Общо приходи	317

През декември 2017 г. БОРИКА АД получи лиценз за Платежна институция. Реалната си дейност институцията започна с търговеца НАП на 01.02.2018 г. Бяха инсталирани 252 физически и конфигуриран 1 виртуален ПОС терминали. На 10.08.2018 г. беше подписан договор за обслужване на плащания с карти на още един търговец - БНБ. От 17.12.2018 г. платежната институция обслужва и трети търговец във връзка с въвеждането на електронна винетка – АПИ при следните точки на търговеца:

- Виртуален терминал, обслужващ сайта на агенцията + мобилна апликация;
- SST терминали на самообслужване (започват с 100, планирани са 500);
- 1000 терминала, които поетапно през 2019 г. ще бъдат разположени по магистралните оси по бензиностанции и в 28 регионални центъра на АПИ, вкл. 110 коли за наблюдение, които ще събират глоби, в случаите на неплащане на винетка или пътна карта.

ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

Общите разходи на дружеството за 2018 г. са на стойност 30 324 хил. лв., а увеличението спрямо 2017 г. е 11.7%.

Разходи за материали	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Разходи за горива	99	88	12.5
Електроенергия и топлоенергия	405	350	15.7
Материали за електронен подпис	313	201	55.7
Материали за карти и ПИН	205	187	9.6
Канцеларски и офис материали	155	205	(24.4)
Рекламни материали	90	93	(3.2)
Други разходи	4	8	(50.0)
Общо разходи	1 271	1 132	12.3

Върху разходите за горива основно влияние оказва увеличението на цените на горивата. Разходите за ел. енергия и топлоенергия се увеличават в резултат на увеличение на цените и либерализация на енергийния пазар.

Големият ръст в продажбите на КУКЕП на нови клиенти и нарастването на броя персонализирани карти и издадени ПИН, респективно доведе и до увеличение на материалите за тяхното производство.

РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходи за външни услуги	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Комуникационни разходи	459	374	22.7
Сервизни и лицензионни такси	4 157	3 528	17.8
Наеми на сгради и техника	640	762	(16.0)
Поддръжка на офиси	92	80	15.0
Реклама	224	208	7.7
Външни одити	256	265	(3.4)
Застраховки	60	64	(6.3)
Данъци и такси	141	138	2.2
Квалификация и обучение	245	117	109.4
Консултантски услуги	869	829	4.8
Транспортни разходи	73	77	(5.2)
Охрана	55	146	(62.3)
Текущи ремонти	47	172	(72.7)
Други външни услуги	102	84	21.4
Общо разходи	7 420	6 844	8.4

Увеличението на разходите за **телекомуникационни услуги** е следствие от предприети действия по присъединяването

на офисите на Търговска мрежа към корпоративната мрежа на дружеството. Това наложи паралелна работа по стария

и новия начин на свързване за известно време, като се заплащат такси и за вѐте.

Към разходите за **сервизни и лицензни такси** бяха включени нови такси от закупени допълнителни лицензи за Oracle и Vm-Ware в изпълнение на програмата за техническо и технологично развитие на инфраструктурата на БОРИКА, стартира и поддръжката по лицензирането от MasterCard и част от лицензите за VISA на Платежната институция. Паралелно с това за поддръжка и повишаване на нивото на информационна сигурност бяха закупени и внедрени криптиращи модули за перо центъра и back office, система за вътрешно сканиране за уязвимости, подобрена е сигурността към системата за мониторинг на интегритета на файловете (FIM). Осигурено е хардуерното и лицензното обезпечаване на БОРИКА Нова Генерация и Облачен КЕП.

Намалението на **разходите за наеми** е резултат от приключването на наемен договор за ИТ оборудване.

Разходите за **квалификация и обучение** нарастват основно поради проведени обучения, свързани с Програма БОРИКА Нова Генерация, които са 41% от всички обучения през годината.

През 2018 г. беше прекратен договорът за **охрана** с външна фирма и бяха назначени нови служители на трудов договор, които да допълнят собствената охрана на сградата на ЦУ на БОРИКА.

Увеличението на **другите разходи** е формирано от изплащането на по-големи комисионни на агенти за продажба на по-голям обем удостоверителни услуги, както и изплатени дължими неустойки на банки, клиенти на дружеството.

РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ

Разходите за амортизации към края на 2018 г. са в размер на 5 323 хил. лв. и ръст спрямо 2017 г. от 4.8%. Нарастването

се дължи на закупено оборудване и лицензи по проекти от Инвестиционната програма на дружеството.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

Разходи за персонал	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Трудови възнаграждения	13 080	11 293	15.8
Социални осигуровки	1 581	1 391	13.7
Социални надбавка	1 148	1 044	10.0
Общо разходи	15 809	13 728	15.2

Утвърдения от Съвета на директорите щат за 2018 год. бе 367 бройки. Нарастването на разходите за персонал се дължи на няколко причини:

- Назначаване на нови служители за попълване на вакантни щатни бройки, което се отразява като 10%-но увеличение на разходите за персонал;
- Увеличение на размера на трудовите възнаграждения на съществуващите към 1.01.2018 г. служители с 5%;

- Увеличение в резултат на нарастването с 0.6% на брутното възнаграждение според КТ.

В състава на ключовия управленски персонал са включени членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и Главния изпълнителен директор, както и членовете на Одитния комитет. За 2018 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 820 хил.лв. (2017 г.: – 748 хил.лв.).

ДРУГИ РАЗХОДИ

Други разходи	Отчет 2018 (х.лв.)	Отчет 2017 (х.лв.)	Изм. 2018/2017, %
Разходи за командировки	146	156	(6.4)
Представителни разходи	102	87	17.2
Други	179	60	198.3
Общо разходи	427	303	40.9

В „Представителни разходи“ са отчетени средства за оперативни срещи по проекта БОРИКА Нова Генерация, за организиране на ежегодното общо събрание, семинар на НКС, коледно парти и др.

В „Други разходи“ са отчетени разходи за:

- бракуван актив от ремонт на офис в Красно село;
- средства за трудова медицина;
- обезценки на вземания и финансови активи.

БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ

СТРУКТУРА НА АКТИВА

В Отчета за финансовото състояние на БОРИКА АД за 2018 г. активите са на обща стойност 60 895 хил. лв., което е увеличение от 9 117 хил. лв. или 17.6%.

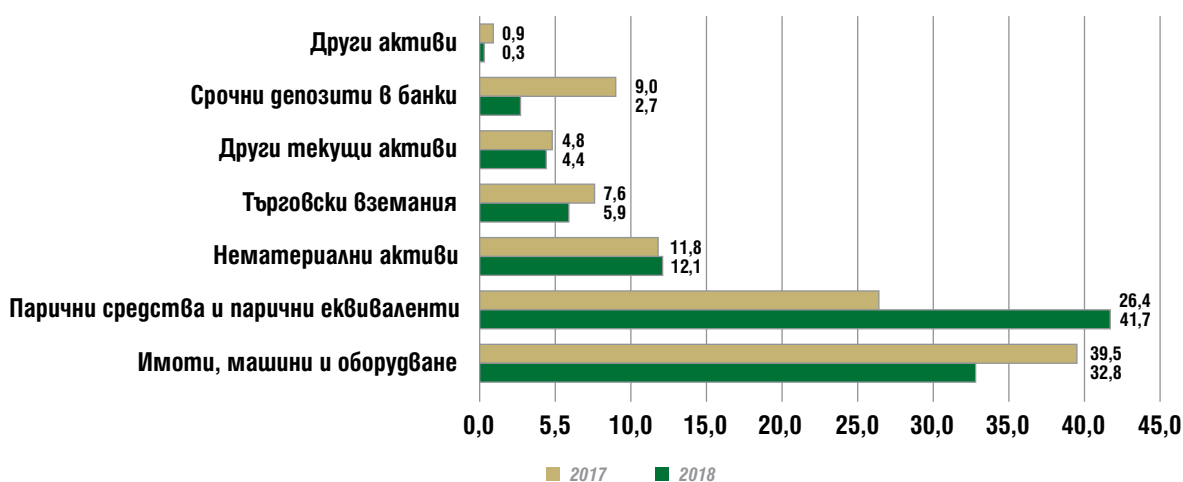
Спрямо 2017 г. нетекущите активи нарастват с 554 хил. лв. или с 2%, което е резултат основно от ръст на нематериални активи. Текущите активи нарастват с 8 563 хил. лв. или с 34.6%, в следствие основно на увеличаване на паричните средства и еквиваленти.

Нетекущите активи имат относителен дял 45.3% от общия размер на активите, а текущите активи съответно 54.7%.

В нетекущите активи (взети за 100%) с най-висок дял са имоти, машини и оборудване от 72.5%, следвани от нематериалните активи, съответно 26.8%.

С най-висок относителен дял в текущите активи (взети за 100%) са парични средства и парични еквиваленти – 76.2%, следвани от търговските вземания, съответно 10.9%.

Сравнение на структурата на актива за 2018 г. спрямо 2017 г.

СТРУКТУРА НА ПАСИВА

Собственият капитал на БОРИКА АД за 2018 г. е на стойност 54 868 хил.лв. Спрямо 2017 г. увеличението е в размер на 7 878 хил.лв. или 16.8%, което се дължи в най-голяма степен на увеличението на резервите.

С най-висок относителен дял в структурата на пасива е собствения капитал от 90.1%. От него (взет за 100%) с най – голям дял са резервите – 56.8%, следвани от основния капитал с относителен дял 29.1%.

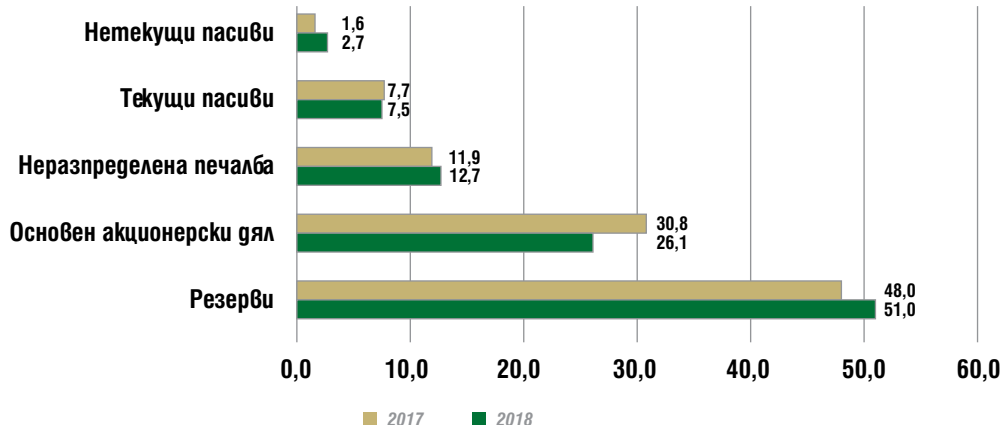
Общите пасиви нарастват с 1 239 хил. лв. или с 25.9%.

Относителният им дял в структурата на пасива е 9.9%.

Нетекущите пасиви се увеличават с 428 хил. лв. С най-голям дял в нетекущите пасиви са задълженията към персонала при пенсиониране от 64.3%, следвани от пасиви по договори с клиенти в размер на 30.6%.

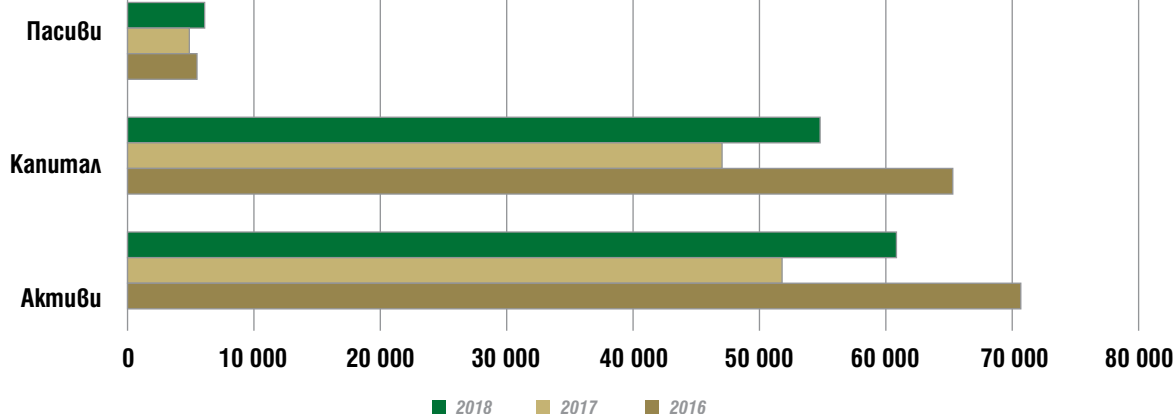
Текущите пасиви нарастват с 811 хил. лв. С най-голям относителен дял в структурата на текущите пасиви са пасиви по договори с клиенти с 48.7%. Делът на задълженията за други данъци е 18.3%, на задълженията към персонала е 16.8%, а на търговските задължения – 12.5%.

Сравнение на структурата на пасива за 2018 г. спрямо 2017 г.

Основните балансови показатели, сравнени по години:

Балансови показатели (х.лв.)

ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

БОРИКА АД е компания с традиции в корпоративната политика и култура. Тя поставя качествената консултация, вниманието и индивидуалния подход към клиента на първо място, което допринася за изграждането на позитивен имидж, повишаване познаваемостта на марките и запазване на лоялността на клиентите.

Благодарение на поддържането на висок стандарт при обслужването на клиентите, БОРИКА АД успява да задържи и увеличи броя на клиентите си. Гарантираното качество на услугите е допълнено с професионално ниво на след-продажбена поддръжка. За това допринася и обратна връзка от клиентите.

Доброто познаване на целевите пазари, се постига чрез постоянното проучване на пазарната среда и изменящите се потребности, проучване на правни, икономически, ценови и конкурентни фактори, които влияят върху маркетинговата политика на дружеството и неговите продажби.

През 2018 г. БОРИКА АД продължи да развива активно своята маркетинг и комуникационна дейност, с цел утвърждаване и засилване позициите на компанията като лидер в предоставянето на услуги за банковия сектор и на крайни клиенти. Регулярно, акционерите, клиентите, партньорите и служителите на компанията бяха информирани за текущата дейност и приоритетите на Дружеството.

През годината бяха реализирани редица активности, в следните направления:

Участия във външни конференции

Компанията беше партньор на ключови за финансовия и технологичния сектор събития, сред които Награди на БАИТ за 2017 г., XXто юбилейно издание на Финансов технологичен форум, организиран от ICT Media, Fintech Summit – инициатива на в. КАПИТАЛ, Финансов форум „Иновации“, организиран от Асоциация Банка на годината, XIII годишна среща на местните власти, конференция „Банките и бизнесът 2018“ и др.

Клиентски семинари

В отговор на бизнес нуждите и целите на дъщерните компании за стратегическите за компанията проекти, бяха организирани клиентски семинари за програмата БОРИКА Нова Генерация и Удостоверителните услуги, които Дружеството предоставя. В семинарите взеха участие над 150 клиенти от банковия сектор и Държавната администрация.

Два от планираните семинари бяха отложени: семинар за решенията за PSD2, поради достатъчно високо търсене на продукта и Облачен Квалифициран Електронен подпис, поради липса на готовност към момента.

Реклама и Връзки с обществеността

Регулярно, през цялата година, Главният изпълнителен директор и представители на ключови дирекции участваха в различни водещи бизнес и финансови медии, представяйки стратегическите проекти на компанията. В това число са сп. „Мениджър“, сп. Forbes, сп. „Икономика“, сп. СЮ, в. „Капитал“, в. „Банкеръ“, www.esopomtu.bg и мн. други.

В началото и в края на годината беше реализирана поддържаща рекламна кампания на електронен подпис B-Trust, която обичайно се провежда в тези периоди от годината.

Усилията в търговската политика на БОРИКА през годината бяха насочени към:

- Поддържане и актуализиране на Каталога на услугите на БОРИКА, в който са подробно описани характеристиките и начина за предлагане на услугите, предоставяни от дружеството;
- Анализ и оптимизация на цените на съществуващи услуги в Тарифата на дружеството;
- Въвеждане на нови услуги и/или нови функционалности към съществуващите такива, с цел по-добро обслужване както на банките и компаниите от публичния сектор в България, така и на останалите клиенти на БОРИКА;
- Идентифициране на потенциални за дружеството нови клиенти и провеждане на целенасочени рекламни кампании;
- Утвърждаването на информационните услуги на БОРИКА като предпочитана среда за обслужване на бизнес-процеси чрез електронни канали;
- Модернизация и разширяване на спектъра от електронни услуги;
- Изграждане на корпоративен имидж и повишаване разпознаваемостта на нашите брандове, чрез организирането на различни мероприятия.

КОНТАКТЕН ЦЕНТЪР

„Контактният център“ е едно от ключовите предимства на компанията пред нейните конкуренти. Постоянното повишаване на компетентността на служителите в центъра за помощ, както и следенето на често срещаните проблеми и тяхното превантивно решаване се оказват ключови за подобряване на работата, както и за повишаване на клиентската удовлетвореност.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Управлението на човешките ресурси като съществена част от оперативното управление на БОРИКА АД и през 2018г. бе фокусирано върху обединяване на човешките ресурси с останалите ресурси на дружеството с цел постигане и реализиране на бизнес целите.

В тази връзка са и основните приоритети на HR мениджмънта, които имат за цел да осигурят:

- постигане бизнес целите на дружеството чрез мотивирани служители;
- привличане на високо квалифицирани служители и задържане на добрите професионалисти;
- създаване на среда, която да поощрява ангажираността на служителите за качествено изпълнение на задълженията им в съответствие с бизнес и стратегическите цели на дружеството;
- използване на пълния капацитет и възможности на служителите в работния процес;
- създаване на условия и възможности за повишаване на знанията, уменията и професионалната експертиза на служителите, както и за кариерното им развитие;
- удовлетвореност от труда и постигнатите резултати;
- създаване на безопасни и здравословни условия на труд.

В началото на 2018 г. бе въведена нова организационна структура, чрез която се постигна ясно разделение на функциите и отговорностите в отделните дирекции и структурни единици, с цел ефективна организация, взаимодействие и контрол на работните процеси в дружеството.

Във връзка с това бяха актуализирани Правилата за управление на БОРИКА АД, както и беше стартиран процес по пълна актуализация на длъжностните характеристики за отразяване на всички нови роли, отговорности и изисквания по отношение на организационните промени и пазарния подход на работа в дружеството.

Едновременно с това Работодателят се отнася с грижа към служителите и създава условия за тяхната удовлетвореност. През изминалата година бе утвърдена Социална програма с цел изграждане, управление и предоставяне на разнообразен набор от социални придобивки, подобряващи качеството на живот на служителите като различни спортни активности, здравно обслужване, допълнителни застраховки за служителите, социално – битови плащания, еднократни помощи за подпомагане на служители в затруднено положение.

Дружеството внедри успешно нова система за управление на ЧР – HeRMeS, която осигурява проследяване на взаимовръзката между отделните процеси, оперативен достъп и анализ на цялата информация, необходими за ефективно управление на човешките ресурси. Като допълнителна функционалност през 2018 год. беше внедрено и Self service приложение, което дава възможност на служителите за бърз достъп до информация, свързана с изплатени възнаграждения и управление на отпуски.

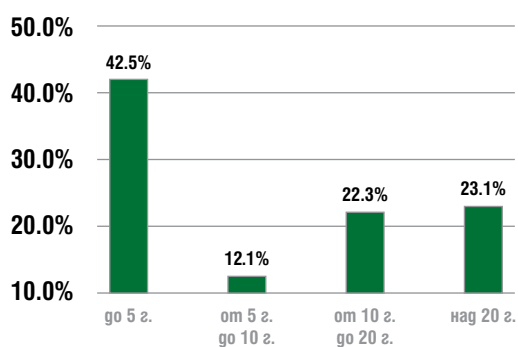
БОРИКА АД стимулира и инвестира в непрекъснатото награждане и развитие на професионалните знания, умения и компетенции на своите служители. Дружеството осигури участие на свои служители в различни обучения, семинари и специализирани курсове, с цел повишаване на експертизата и награждане на специфични умения и компетенции, рефериращи пряко към спецификите на дейността, като например: специализирани ИТ обучения, развитие на софтуерни технологии, информационна сигурност, обучения, свързани с проекта БОРИКА Нова Генерация, прилагане на различни регламенти, изисквания на международни сертифициращи организации или изменения в местната регулаторна рамка, специализирани обучения по финанси и одит, мениджърски умения, професионално обслужване по телефона и комуникация с клиенти. През изтеклата година са организирани 863 участия, което представлява средно по 2.5 участия на служител.

Към 31.12.2018 г. броят на служителите в БОРИКА АД е 346.

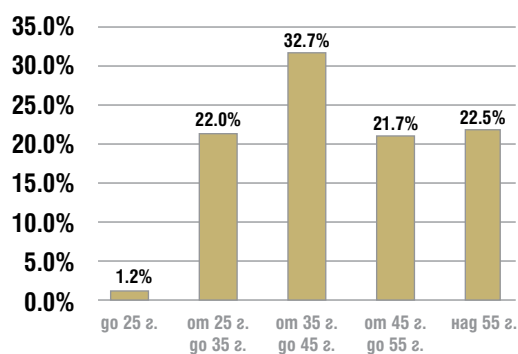
Функционална структура на персонала	12.2017	12.2018
Управленска дейност	8	11
Развойна дейност	79	82
Оперативна дейност	101	108
Търговски персонал	81	78
Административни специалисти	30	34
Обслужващ и помощен персонал	31	33
Общо персонал	330	346

Средната възраст на служителите е 44.1 год., а средната продължителност на работа в дружеството е 10.4 год.

Продължителност на работа в БОРИКА АД (%)

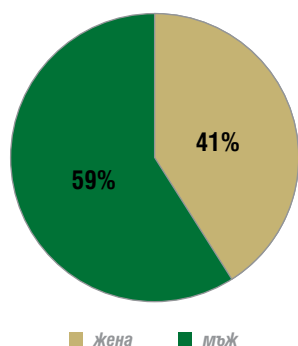

Разпределение на служителите по възраст (%)

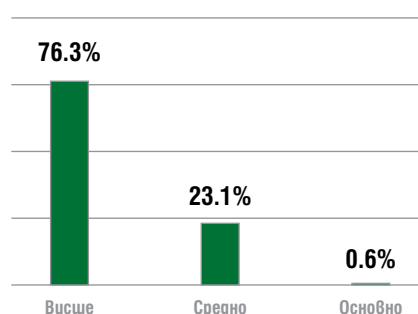

Разпределението на служителите по пол и образование е следното:

Структура по пол (%)

Разпределение на служителите по образование (%)

СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

През 2018 г. БОРИКА продължи да развива своята политика за Корпоративна социална отговорност (КСО). Наред с финансовите дарения, компанията се стреми да инициира и да участва активно в реализацията на съвместни проекти с неправителствени организации.

И през 2018 г. основен фокус в КСО политиката на дружеството бяха инициативи, свързани с осигуряването на по-добри условия за живот и образование на децата на България. Дружеството продължи да партнира на **SOS детски селища България**, фондация „**Нашите недоносени деца**“, инициативата „**Българската Коледа**“, като бяха реализирани съвместни активности.

През януари 2018 г., беше поставено началото съвместен проект – „**Заедно с теб**“, в подкрепа на уязвимите групи. В хода на годината, проектът обхвана 430 деца и младежи от цялата страна. Специалистите – психолози, логопеди и педагози, реализираха над 7000 часа в консултации с бенефициентите от две основни програми – „Приемна грижа“ и „Превенция от раздяла“.

През м. март в компанията беше организиран **благотворителен базар** с произведения, изработени от децата от SOS детски селища Трявна, а събраните средства бяха дарени на творческата работилница в селището. В края на годината се състоя втори благотворителен базар, средствата за който бяха дарени на фондация „Нашите недоносени деца“ за закупуване на медицинска апаратура.

През месец юни, по повод 69-тия рожден ден на глобалната организация SOS Детски селища, отново организирахме вътрешна кампания, така че всяко дете да получи мечтания подарък. Помолихме ги да изработят „ръчички“ (ръчичката е символ на организацията) и да изпишат на тях своето желание. Всеки от служителите на Дружеството си избра „ръчичка“ и с огромна обич и вълнение побърза да закупи подаръка. Красиво опаковани, ги изпратихме към децата от Трявна, Перник и Брезник...

В средата на лятото получихме информация от SOS детски селища Трявна, че започват **изграждането на нов Център за Обществена Подкрепа** в града. Ръководството на БОРИКА взе решение да даде необходимото обзавеждане за помещенията и да създаде една приятна атмосфера за децата, техните родители и консултантите.

В дните между Коледа и Нова година организирахме **планински лагер в Добринище за 15 деца** от SOS локация „София – Перник“. Незабравими ще останат походите на свеж планински въздух, игрите и забавленията, които преживяха децата.

За своята цялостна дейност по подпомагане на SOS Детски селища, БОРИКА бе отличена за трета поредна година като един от най-значимите корпоративни и медийни партньори.

През 2018 г. БОРИКА АД подкрепи с финансово дарение фондация „**Нашите недоносени деца**“. Със средствата,

дарени от компанията, беше разработена **специална онлайн платформа** www.donate.premature-bg.com, на която всеки желаещ да подпомогне Фондацията, може да се запознае с проблемите на недоносените бебета и техните семейства, да си избере конкретна кауза и да даде средства за нея.

През декември в двата софийски офиса на дружеството беше организиран **Благотворителен Коледен базар** под надслов „Подари мъничко вълшебство“. Всеки служител имаше възможност да допринесе за каузата, като си закупи избран артикул - Коледна декорация, изработена ръчно от доброволците на Фондацията, ароматни Коледни сладки и други, които несъмнено донесоха празнично настроение в Дружеството. В рамките на само няколко часа събрана сума достигна близо 2000 лв., а Компанията, от своя страна, утрои сумата и я даде в помощ на първия семеен център за недоносени деца „Малки чудеса“.

Центърът беше официално открит в края на 2017, със средства, събрани от целенасочена кампания на БОРИКА – „Подпиши се електронно за едно по-щастливо детство“.

В началото на декември, проектът „Подпиши се електронно за едно по-щастливо детство“, реализиран в края на 2017 г., спечели **първо място на конкурса Eventiada IPRA Golden World Awards 2018** в Москва, в категория „Най-добра публична кампания“. От 2011 г. насам конкурсът отличава регионални и международни кампании, реализирани от световни марки и водещи корпорации в Източна Европа, страните от ОНД и Централна Азия, и е най-голямата комуникационна награда в региона.

През 2018 г. БОРИКА АД подпомогна с финансово дарение и **Спортен клуб по пожароприложен спорт „Огнеборец“**. Дарените средства подпомогнаха реализирането на редица мероприятия по защита при бедствия, пожари и извънредни ситуации с младежките противопожарни и спасителни отряди „Млад огнеборец“ и „Млад спасител“ от столичните райони, с участието на училища.

В средата на годината, БОРИКА се присъедини към **Българския форум на бизнес лидерите** - най-голямата и утвърдена асоциация, посветена на бизнес етиката, корпоративната социална отговорност и устойчивото развитие, и участва в няколко нейни инициативи.

Вътрешни комуникации

През годината служителите бяха информирани регулярно за статуса на стратегическите проекти, текущите дейности и важни за компанията постижения. Бяха организирани и реализирани нови и интересни формати на традиционния годишен семинар и Коледно парти за екипа на БОРИКА. За пръв път на тях бяха поканени и участваха всички служители на Дружеството, вкл. представителствата в страната.

За пръв път през ноември, в Деня на народните будители, БОРИКА АД отвори врати за най-малките си „служители“. В инициативата „Ден на отворените врати“, част от

програмата на **Българската мрежа на Глобалния Договор на ООН „Гордея се с труда на моите родители“**, над 40 деца на служители от софийските офиси на компанията посетиха Централното управление и Оперативния център на БОРИКА. Децата прекараха един ден в офисите на своите родители.

Чрез развлекателни игри, задачи и специално разработени образователни програми, чрез които децата се запознаха със спецификата на работата на служителите в различните отдели на компанията.

ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ

БОРИКА АД поддържа високо ниво на сигурност на системите, подсистемите, сървърите и работните станции, на системите за реално време и финансово обслужване, съгласно изискванията на VISA и MasterCard и стандарта за сигурност PCI/DSS.

През 2018 г. бе разширен обхватът на извършваните периодични тестове за уязвимости, като бяха добавени нови продукционни мрежови сегменти с цел подобряване на контрола по сигурността. Провежданите периодични тестове позволяват значително да се намали риска от компрометиране на мрежата и машините в нея.

През месец април 2018 г. беше организиран и проведен тест за проникване (penetration test) от външна компания с обхват външен и вътрешен тест на инфраструктурата и приложенията. Бяха тествани приложения както в обхвата на PCI DSS, така и други критични за фирмата приложения.

През месец февруари 2018 г. беше внедрено централизирано управление на мобилни устройства в дружеството и политика за управление на мобилните устройства, а през месец март 2018 г. беше внедрена система за двуфакторна автентификация, която бе одобрена на проведените по-късно през годината одити по програми SWIFT, PCI DSS и PCI 3D Secure.

През годината бяха извършени тестове и внедряване на разработената концепция за организация на отдалечения достъп и контрол на използваните устройства.

Във връзка с осигуряване на изпълнението на изискванията на програмата за оперативно съответствие беше извършена оптимизация на системите за сигурност с цел подобряване на мониторинга на събития в сигурността, която ще продължи и през 2019 г.

През 2018 г. бяха проведени успешно външни одити, свързани с доказване на съответствие със стандартите PCI Card Production Logical Security (VISA), PCI 3D Secure, PCI DSS и PCI PIN Security. До края на годината предстоят одити по програми PCI Card Production, Physical/Logical Security (Master Card), както и по програма PCI Card Production Physical Security (VISA).

През месец март 2018 г. беше проведен успешно одит на SWIFT бюрото съгласно изискванията на програмата за сигурност на SIP2.

През месец май 2018 г. успешно бяха проведени сертификационен одит по eIDAS за Доставчик на удостоверителни услуги B-Trust и одит от АФА ООД в БОРИКА АД като оператор на платежни системи, според изискванията на Наредба №16 на БНБ.

През 2017 г. беше стартиран и през 2018 г. беше реализиран проект за изпълнение на изискванията на Регламент 2016/679 на ЕС (GDPR).

ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Функцията за „Вътрешен одит“ е на директно подчинение на Съвета на директорите на БОРИКА АД. Формалният статут на функцията и изпълнението на одитния процес е регламентиран с „Политика за Вътрешен одит“ (PL-IA-1). Съгласно Политиката, функцията за Вътрешен одит е организирана в дирекция и изпълнява своята дейност при спазване на принципите за независимост и обективност, компетентност и професионална грижа, почтеност, поверителност и избягване на конфликт на интереси.

През отчетната година дирекция „Вътрешен одит“ работи върху изпълнението Годишния одитен план за 2018 година. Одитните ангажменти в плана бяха определени на базата на оценка на рискове в основните бизнес процеси и информационни системи в БОРИКА АД, както и спрямо наличния ресурс от вътрешни одитори. Идентифицираните области за одит са свързани с ключови промени в организационната структура, в ИТ инфраструктурата и модела за управление на БОРИКА, както и с ключови регулаторни изисквания, цели и проекти за подобрене на дейността на дружеството за 2018 година.

През 2018 година са изпълнени общо 15 броя одитни ангажменти, от които 13 броя са планови и 2 броя непланови одитни ангажменти. Общото изпълнение на Годишния одитен план за 2018 година възлиза на 115%. Плановите и извънредни одитни ангажменти бяха изпълнени в обхват и подход, който осигурява разумна увереност относно обхващане на ключови рискове и контролни дейности за тяхното ограничаване в одитираните системи, процеси и операции в дружеството. Дейността на функцията за „Вътрешен одит“ беше изпълнена без наличие на ограничения по отношение на обхвата и докладваните резултати от изпълнените ангажменти, както и по отношение на достъпа до информация и ресурси на дружеството.

Общият процент на изпълнение на препоръките от вътрешни одити от предходни години с натрупване към края на 2018 година възлиза на 82% (от общо 427 броя препоръки, 352 броя са изпълнени). Налице е нарастване в процента на изпълнение на препоръките от вътрешни одити спрямо предходната 2017 година, при която общият процент на изпълнение на препоръките възлизаше на 61%.

Изпълнението на препоръките от извършените одити през 2018 година от гледна точка на корпоративния контрол се отнася до следните области: 30% от реализираните препоръки са свързани с ИТ инфраструктурата на БОРИКА; 40% от изпълнените препоръки адресират слабости в документирането на контролни и оперативни дейности (неформално, непълно или неточно документиране); 52% от всички препоръки са свързани с актуализиране на съществуващи политики и процедури спрямо настъпили промени в бизнес процеси, в ИТ инфраструктура и персонал в дружеството и 12% от всички изпълнени препоръки са свързани с адресиране на регулаторни и индустриални изисквания, които са приложими за бизнеса на БОРИКА.

В 14 от общо 15 извършени одити през 2018 година, крайната оценка на системите за вътрешен контрол в одитираната област е „Изисква значително подобрене“, поради заложените високи критерии в оценката – при установени, повече от една констатация или несъответствие с Висок риск в одирания процес или дейност. Въпреки това, през 2018 година, в резултат на извършените вътрешни одити не са установени критични контролни слабости, както и случаи или индикации на злоупотреби или измами с информация и активи на дружеството. В тази връзка с разумна увереност може да се твърди, че системата за вътрешен контрол в БОРИКА е надеждна.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2018 г.

Инвестиционната програма на БОРИКА АД е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в

„Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2018 – 2022 г.“

Инвестиционни средства по проекти	Отчет 2018 (х.лв.)
1. Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“	1 380
2. Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	3 256
3. Капитално строителство	1 092
4. Проект „Сертификация на резервно оборудване на VISA и MasterCard“	257
5. Развитие на картовата система и удостоверявателни услуги	479
6. Проекти НКС	120
7. Проект „Приемане на плащания на НАП“	432
8. Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	135
9. Информационна и физическа сигурност	239
Общо средства за развитие	7 390
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	14 252

По-значими инвестиционни проекти, освен описаните в конкретните бизнес линии, по които дружеството работи през годината са:

- По Програма **БОРИКА Нова Генерация** бяха закупени сървъри, телекомуникационно и криптографско оборудване, и част от лицензите, осигуряващи сигурността на системата. Инвестирани са средства за допълнителни доработки в картовата система, както и изграждане на връзки и сертифициране от МКС;
- Като част от **технологичното обновяване на съществуващата инфраструктура** бе успешно внедрено в експлоатация комплексно решение за Backup и архивиране. Бяха мигрирани бази данни и приложения от IBM машините и дисковите масиви на платежните системи към Intel платформа и съответната инфраструктура бе изведена от експлоатация. Изпълнен бе редизайн на процесите по управление на инциденти и промени в Service Manager. Изготвен е план за редизайн на безжичната мрежа, като продължение на проекта за редизайн на мрежите в дружеството;
- През годината продължи работата по проектите, свързани с **капитално строителство**. Приключен е проекта за преустройство на 4-ти етаж в сградата на ОЦ и са добавени 30 нови работни места. Завършено бе преустройството и на 1-вия етаж от сградата на

ОЦ, а на 2-етаж бе подобрена климатизацията, поради проблеми със съществуващата. През месец декември стартира преустройството на партерния етаж на сградата на ОЦ, засягащо центъра за персонализация на карти и печат на пин и помещения на охраната и сигурността;

- Вътрешната система за управление и контрол** бе разширена с внедряване на модул „Управление на проекти“, към ERP системата на дружеството. Същевременно в системата е добавен бюджетния контрол, оптимизира се процеса на контрол и отчитане на доставки и продажби, както и управлението на активите, вкл. за персонална употреба;
- В частта на **информационната сигурност** през 2018 г. бе разширен обхватът на извършваните периодични тестове за уязвимости, като бяха добавени продукционни мрежови сегменти с цел подобряване на контрола по сигурността. Закупени са и планираните HSM за производство на карти и криптиране на комуникацията на Back office/ sms PIN и за резервиране на Back office. Внедрени са централизирано управление на мобилни устройства, система за вътрешно сканиране за уязвимости и модул за подобряване на сигурността към системата за мониторинг на интегритета на файловете.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2019 г.

Инвестиционната програма на БОРИКА АД е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода

2018 – 2022 г.“ В инвестиционната програма за тригодишен период са включени средства за:

Инвестиционни средства по проекти	Инвестиции (х.лв.)		
	2019	2020	2021
1. Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“	7 883	2 608	0
2. Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	2 555	2 861	3 855
3. Капитално строителство	1 575	761	562
4. Развитие на картовата система, удостоверителни и информационни услуги	1 831	220	200
5. Проект „ATM Monitoring“	941	0	0
6. Незабавни разплащания	300	2 000	2 000
7. Проекти НКС	578	200	200
8. Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	285	150	350
9. Информационна и физическа сигурност	527	393	400
Общо средства за развитие	16 475	9 193	7 567
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	14 252	8 570	10 070

Изпълнението на инвестиционната програма ще бъде обезпечено изцяло със собствени средства при капитализация

на печалбата и разполагаемия ликвиден гаранционен запас.

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ И ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2018 г. и 2017 г. Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му във финансови активи държани и за продажба са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си

към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно те се явяват и неговите акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от дирекция „Финанси и контрол“, съгласно установената политика на дружеството. За целта ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респективно събираемост в рамките на 15 дни.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо матуритетът и съевременно осъществяване на плащанията се следи от дирекция „Финанси и контрол“, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Управление на операцияния риск

В БОРИКА АД е изградена Систеმა за управление на риска, основаваща се на добрите практики от международен стандарт ISO 31000. Системата се прилага успешно през последните години в изпълнение на законовите и стандартизационни изисквания към управлението на информационни системи, в това число за платежни системи. За управление на рисковете за сигурността на информацията се прилагат указанията на международен стандарт ISO 27005.

Системата за управление на риска е в основата на всички притежавани от дружеството сертификати за системи за управление, за работа с банкови карти, за удостоверителни услуги, за платежни услуги.

Всяка година В БОРИКА АД се провежда оценка на риска – последната през месец Октомври за 2018 година. В оценката бяха привлечени 33 специалисти, които оцениха 72 обекта, покриващи всички работни процеси в дружеството.

Оцениха се 71 риска в различни аспекти спрямо предварително заложили критерии. Обобщените резултати са представени в таблицата по-долу, където ниво 0÷7 е приемливо ниво, а ниво 8-12 – неприемливо.

	Ниво 0÷4	Ниво 5	Ниво 6	Ниво 7	Ниво 8÷12
2016	4.56%	14.15%	31.94%	48.88%	0.46%
2017	5.57%	13.97%	33.90%	45.84%	0.72%
2018	4.08%	16.26%	35.10%	43.52%	1.04%

Резултатите за 2018 показват много малък дял на неприемлив риск (1.04%). Преобладаващ е приемливият риск. В сравнение с предходните години не се забелязва съществено изместване на резултатите. Степената на приемственост от запазването на метода за оценка е достатъчна, за да даде сравними и повторими резултати. При запазване на подхода очакването е при следващата оценка да се получат отново адекватни резултати.

Запазва се адекватно отношение към контекста на дружеството – предприетите мерки за сигурност на информацията съответстват на вътрешните и външни условия за функциониране.

С цел поддържане на приемливо ниво на рисковете в

дружеството се изготвя, наблюдава и периодично актуализира План за третиране на риска. От общо 14 задачи в плана за 2018 година са изпълнени 12. Две задачи са изпълнени частично и прехвърлени за окончателно изпълнение през 2019 година. Планът за 2019 година съдържа 16 задачи. Планът периодично се преглежда на заседания на Съвета за корпоративна сигурност и докладва на всяко заседание на Одитния комитет.

За поддържане на адекватна картина за рисковете, всяко тримесечие се извършва преглед и актуализация на тяхната оценка на база обратна информация от настъпили инциденти и регистрирани рискове при вътрешни одити. Резултатите се докладват пред Одитния комитет и обобщават при плановата годишна оценка на риска.

СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания

във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общите приходи на БОРИКА АД за 2018 г. са в размер на 39 253 хил. лв. и ръст спрямо 2017 г. от 15%.

Общите разходи за годината са на стойност 30 324 хил. лв. и ръст спрямо предходната година от 11.7%.

Печалбата на дружеството за 2018 г. (преди данъци) е в размер на 8 929 хил. лв. и ръст спрямо предходната година от 27.7%.

За ръстът на приходите от услуги на БОРИКА АД най-съществено влияние оказват следните фактори:

- Отчетен е голям ръст при всички видове картови транзакции;
- Съществено е увеличението на броя персонализирани карти и произведени ПИН;
- Нови изисквания за пререгистрация на електронни подписи на Агенция Митници, НАП и Агенция за обществени поръчки, които доведоха до голям ръст в приходите от удостоверятелни услуги.

Реализирани са инвестиционни проекти на стойност 7 390 хил. лв.

Докладът за дейността на БОРИКА АД за 2018 г. е приет от Съвета на директорите на 19.03.2019 г.

Главен изпълнителен директор:

Мирослав Вичев

ДОКЛАД НА
НЕЗАВИСИМИЯ
ОДИТОР

Доклад на независимия одитор

До акционерите

На „БОРИКА“ АД

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения финансов отчет на „БОРИКА“ АД („Дружеството“), включващ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2018 година, отчет за всеобхватния доход, отчет за промените в собствения капитал и отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2018 година и за неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

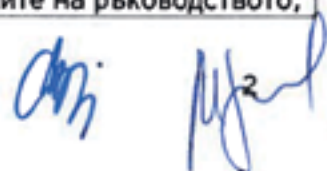

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описанието на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ние изпълнихме нашите отговорности, описани в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“, в т.ч. по отношение на тези въпроси. Съответно, нашият одит включи изпълнението на процедури, разработени в отговор на нашата оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет. Резултатите от нашите одиторски процедури, включително процедурите, изпълнени да адресират въпросите по-долу, осигуряват база за нашето мнение относно одита на приложения финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Приходи от договори с клиенти Оповестяванията на Дружеството по отношение на Приходите от договори с клиенти са включени в Пояснителни бележки 2.3, 2.7 и 3 към финансовия отчет Във финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2018, Дружеството е признало приходи от договори с клиенти на стойност 39,194 хиляди лева. Тези приходи се отчитат в резултат на автоматизирано обработване и обобщаване на множество транзакции и операции чрез използване на различни ИТ системи на Дружеството. Ефективно от 1 януари 2018 г. Дружеството е възприело изискванията на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. При изготвянето на политика за признаване на приходи съгласно МСФО 15, Дружеството е приложило различни счетоводни преценки, най-значимите от които са свързани с определяне на естеството на отделните задължения за изпълнение в договорите с клиенти, и начина на удовлетворяване на идентифицираните задължения за изпълнение. Както е оповестено в В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включиха: • Разбиране и обхождане на процеса по продажби, свързан с признаване на приходи от договори с клиенти, включително и свързаните автоматизирани аспекти на обработване и обобщаване на входящи транзакции и операции. • Проверка на оперативната ефективност на избрани ключови контроли, свързани с процеса по продажби, водещ до признаване на различни видове приходи. • Ние ангажирахме ИТ специалисти в получаване на разбиране и тестване на ИТ контроли на определени критични за изготвянето на финансовия отчет системи. В допълнение, тествахме оперативната ефективност на процесите по управление на права за достъп и на промени за избрани ИТ системи. • Ние прегледахме за разумност и адекватност преценките на ръководството,	

Пояснителна бележка 2.2, първоначалното прилагане на МСФО 15 няма съществен ефект върху началното салдо на собствения капитал на Дружеството. Поради съществеността на приходите от от договори с клиенти и приложените счетоводни преценки при разработване на политика за тяхното признаване съгласно МСФО 15, ние сме определили тази област като ключов одиторски въпрос.	приложени при определяне на ефекта от първоначалното прилагане на МСФО 15 и заключението, че приемането на стандарта не оказва съществено влияние върху началното салдо на собствения капитал към датата на приемане, чрез преглед на условията по съответните договори. - Ние оценихме направените от Дружеството заключения по съществени счетоводни преценки, чрез извършване на независима проверка за наличието на противоречащи одиторски доказателства и индикатори, включително чрез преглед на извадка от договори с клиенти, аналитични процедури на приходите по видове и оценка на одиторските доказателства, получени при разбиране и тестване на ключови контроли на процеса по продажби. - Ние оценихме адекватността на оповестяванията по отношение на политиката за признаване на приходите и на значимите счетоводни преценки във финансовия отчет за 2018 година, за да определим дали те са в съответствие с МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.
---	--

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Ърнст и Янг Одит“ ООД е назначено за задължителен одитор на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на „БОРИКА“ АД („Дружеството“) от Общото събрание на акционерите, проведено на 12 юни 2018 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Дружеството представлява втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Дружеството, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит“ ООД:

Николай Гърнев
Управител

Милка Начева-Иванова
Регистриран одитор, отговорен за одита

10 април 2019 година
гр. София, България

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Председател на СД:	Калин Христов
Зам. Председател на СД:	Левон Хампарцумян
Глизпълнителен директор:	Мирослав Вичев
Член на СД:	Георги Константинов
Член на СД:	Виолина Маринова
Член на СД:	Неделчо Неделчев
Член на СД:	Ангел Гџов
Член на СД:	Петя Димитрова
Член на СД:	Петър Андронов
Главен счетоводител:	Ралица Георгиева
Адрес на управление:	София, бул. „Цар Борис 3“ №41
Обслужващи банки:	Уникредит Булбанк АД Централна кооперативна банка АД Първа инвестиционна банка АД
Одитори:	Ърнст и Янг Одит ООД

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

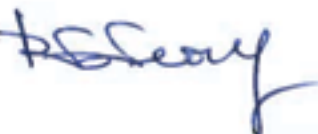
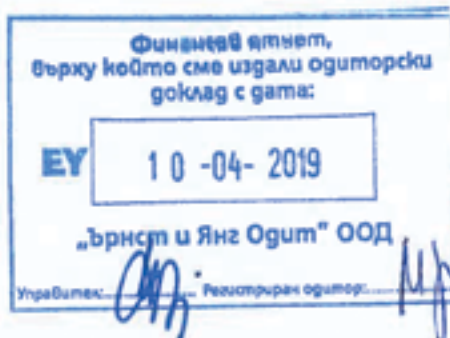
	Приложения	2018 хил.лв.	2017 хил.лв.
Приходи	3	39,194	33,917
Други доходи/(загуби) от дейността, нетно	4	57	199
Разходи за материали	5	(1,271)	(1,132)
Разходи за външни услуги	6	(7,420)	(6,844)
Разходи за персонала	7	(15,809)	(13,728)
Разходи за амортизация	12,13	(5,323)	(5,079)
Други разходи за дейността	8	(427)	(303)
Печалба от оперативната дейност		9,001	7,030
Финансови (разходи)/приходи	9	(72)	(40)
Печалба преди данък върху печалбата		8,929	6,990
Разход за данък върху печалбата	10	(883)	(699)
Нетна печалба за годината		8,046	6,291
Други компоненти на всеобхватния доход			
Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи		(61)	76
		(61)	76
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата		-	-
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	11	(61)	76
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		7,985	6,367

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.
Финансовият отчет на страници от 1 до 68 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 19 март 2019 година от:

Главен изпълнителен директор:
Мирослав Станимиров Вичев

Главен счетоводител (съставител):
Ралица Бисерова Георгиева

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2018 година

	Приложения	2018 хил.лв.	2017 хил.лв.
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	12	19,999	20,466
Нематериални активи	13	7,392	6,107
Дългосрочни финансови активи	14	14	14
Други нетекущи активи	15	180	444
		27,585	27,031
Текущи активи			
Материални запаси	16	261	217
Търговски вземания	3,17	3,619	3,924
Активи по договори с клиенти	3,17	378	-
Други текущи активи	18	2,034	2,263
Срочни депозити в банки	19	1,628	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	20	25,390	13,687
		33,310	24,747
ОБЩО АКТИВИ		60,895	51,778
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		15,958	15,958
Резерви		31,150	24,859
Неразпределена печалба		7,760	6,173
	21	54,868	46,990
ПАСИВИ			
Нетекущи пасиви			
Пасиви по отсрочени данъци	22	64	122
Задължения към персонала при пенсиониране	23	806	704
Пасиви по договори с клиенти	3,25	384	-
		1,254	826
Текущи пасиви			
Търговски задължения	24	596	858
Пасиви по договори с клиенти	3,25	2,323	1,870
Задължения за други данъци	26	873	312
Задължения за данък върху печалбата	27	179	35
Задължения към персонала и социалното осигуряване	28	802	887
		4,773	3,962
ОБЩО ПАСИВИ		6,027	4,788
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		60,895	51,778

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

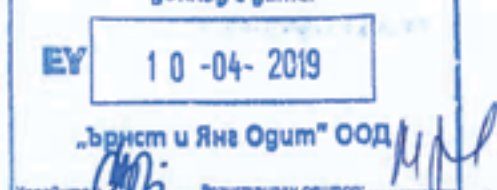
Финансовият отчет на страници от 1 до 68 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 19 март 2019 година от:

Главен изпълнителен директор:
Мирослав Стефанов Билев

Главен счетоводител (състатител):

Ралица Веракова Георгиева
документ с дата:

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

Приложения	2018 хил.лв.	2017 хил.лв.
Парични потоци от оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	48,305	38,413
Плащания на доставчици	(12,900)	(12,045)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване	(15,364)	(13,285)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(4,686)	(4,945)
Платени данъци върху печалбата, нетно	(785)	(760)
Други постъпления/(плащания), нетно	(454)	(161)
Нетни парични потоци от оперативна дейност	14,116	7,217
Парични потоци от инвестиционна дейност		
Покупки на имоти, машини и оборудване	(3,302)	(4,305)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване	32	80
Покупки на нематериални активи	(1,875)	(4,170)
Постъпления от възстановени срочни депозити в банки с инвестиционна цел	2,732	4,411
Постъпления от инвестиции на разположение и за продажба	-	1
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност	(2,413)	(3,983)
Парични потоци от финансова дейност		
Изплатени дивиденди	-	(24,672)
Нетни парични потоци, използвани във финансовата дейност	-	(24,672)
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	11,703	(21,438)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	13,687	35,125
Ефект от нереализирани курсови разлики по парични средства и парични еквиваленти	-	-
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	25,390	13,687

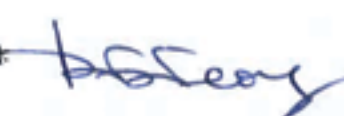
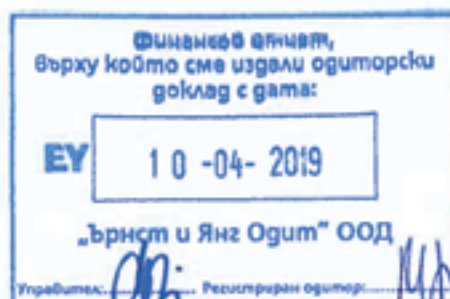
Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 68 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 19 март 2019 година от:

Главен изпълнителен директор:
Мирослав Станимирсов Вичев

Главен счетоводител (съставител):
Ралица Бисерова Георгиева

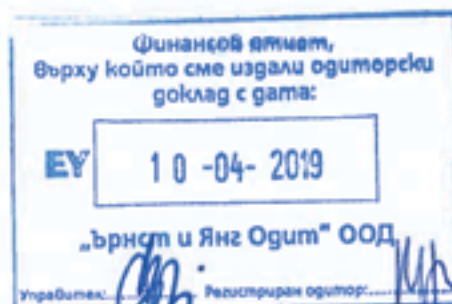
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

Приложения	Основен акционерен капитал хил.лв.	Резерви хил.лв.	Неразпределена печалба хил.лв.	Общо собствен капитал хил.лв.
Към 1 януари 2017 година	10,639	46,174	8,484	65,291
Промени в собствения капитал за 2017 година:				
Разпределение на печалбата за 2016 година	5,319	(21,315)	(8,678)	(24,674)
*увеличение на капитала	5,319	(5,319)	-	-
* дивиденди	-	(16,002)	(8,672)	(24,674)
* резерви	-	6	(6)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:	-	-	6,367	6,367
* нетна печалба за годината	-	-	6,291	6,291
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	76	76
Към 31 декември 2017 година, в т.ч.:	15,958	24,859	6,173	46,990
Ефект от приемане на новите счетоводни стандарти (бел. 2.2)	-	-	(107)	(107)
Към 31 декември 2017 година (преизчислено)	15,958	24,859	6,066	46,883
Промени в собствения капитал за 2018 година:				
Разпределение на печалбата за 2017 година	-	6,291	(6,291)	-
* резерви	-	6,291	(6,291)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:	-	-	7,985	7,985
* нетна печалба за годината	-	-	8,046	8,046
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	(61)	(61)
Към 31 декември 2018 година	15,958	31,150	7,760	54,868

Приложенията на страници от 5 до 68 са неразделна част от финансовия отчет.
Финансовият отчет на страници от 1 до 68 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 19 март 2019 година от:

Главен изпълнителен директор:
Мирослав Станимиров Вичев

Главен счетоводител (съставител):
Ралица Бисерова Георгиева

БОРИКА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 г.

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

БОРИКА АД е преименувано дружество през 2017 г. от БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД. Дружеството е създадено през 2010 г. като акционерно дружество чрез сливането между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД и е станало техен универсален правопреемник. То е с регистрация в България – със седалище и адрес на управление гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис 3 №41. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 12 август 2010 година.

1.1 Собственост и управление

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество. Към 31.12.2018 г. записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15,958,410 лв. и е разпределен в 1,063,894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

Акционер	% участие
1 Българска народна банка	36.11%
2 УниКредит Булбанк АД	13.84%
3 Обединена българска банка АД	8.67%
4 Банка ДСК ЕАД	7.06%
5 ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД	6.85%
6 Първа инвестиционна банка АД	5.77%
7 Централна кооперативна банка АД	4.17%
8 Сосиете Женерал Експресбанк АД	4.15%
9 Общинска банка АД	3.80%
10 Райфайзенбанк България ЕАД	2.62%
11 Банка Пиреос България АД	1.69%
12 Алианц Банк България АД	1.13%
13 Интернешънъл асет банк АД	1.10%
14 Търговска банка Инвестбанк АД	1.09%
15 ПроКредит Банк България АД	0.84%
16 Токуда банк АД	0.27%
17 БНБ Париба С.А. - клон София КЧТ	0.24%
18 Ситибанк Европа АД - клон България КЧТ	0.20%
19 Българска банка за развитие АД	0.17%
20 Тексимбанк АД	0.13%
21 Ти Би Ай Банк ЕАД	0.08%
22 Те-Дже Зираат Банкасы А.Ш., клон София	0.01%
Общо:	100%

Ръководството на Дружеството в лицето на Съвет на директорите има следния състав към 31.12.2018 г.:

- Калин Христов - председател;
- Левон Хампарцумян – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Виолина Маринова – член;
- Петя Димитрова - член;
- Неделчо Неделчев - член;
- Петър Андронов – член;
- Георги Константинов - член;
- Ангел Геков - член.

Лицата натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова - член;
- Стати Статев – член.

Към 31.12.2018 г. и 31.12.2017 г. дружеството се представлява и управлява от главния изпълнителния директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2018 г. общият брой на персонала в дружеството е 346 служители (31.12.2017 г.: 330 служители).

1.2 Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- Проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на платежни системи за обслужване на платежни операции в лева, евро и платежни операции, иницирани с платежни инструменти, свързани с карти;
- Проектиране, стандартизиране изграждане и опериране на авторизационни системи за картови разплащания;
- Обслужване на издаването и приемането на платежни инструменти, свързани с карта и авторизация на платежни операции;
- Осигуряване на достижимост между доставчици на платежни услуги със собствени авторизационни центрове и свързаните с това услуги, както и осигуряване на авторизация от издателя;
- Изграждане, обслужване и предоставяне на технологична инфраструктура за извършване на платежни операции, ИТ и инженерингови услуги;
- Извършване на платежни услуги по приемане на плащания с платежни инструменти;
- Развитие и опериране на Национална платежна картова схема;
- Проектиране, стандартизация, изграждане и опериране на оперативна свързаност с местни и международни

авторизационни центрове, картови оператори и оператори на платежни системи;

- Предоставяне на допълнителни услуги, свързани с платежни инструменти, свързани с карти като персонализиране, активиране, печат и промени на ПИН и др.;
- Поддържане на система за следене и управление на риска при изпълнение на платежни операции с платежни инструменти, свързани с карта, и предоставяне на информация за злоупотреби;
- Изпитване и одобряване на технически и програмни средства за осигуряване на оперативна съвместимост на оборудването и необходимото ниво на защита срещу неоторизиран достъп;
- Изграждане и опериране на техническа и технологична инфраструктура за обслужване на плащания с платежни инструменти, свързани с карти;
- Разработване, поддържане и опериране на информационни системи и услуги;
- Разработване и поддръжка на софтуерни продукти и услуги;
- Изграждане и доставка на удостоверителни услуги;
- Сертифициране и инженерингови услуги, свързани с монтаж, поддръжка и сервиз на АТМ и ПОС устройства и друга ИТ инфраструктура;

- Обучение на потребители за обслужване и авторизация, и плащания чрез платежни инструменти, свързани с карти и други платежни инструменти;
- Разработване, поддържане и опериране на „Система за електронни бюджетни разплащания“ (СЕБРА);
- Предоставяне на услуги като SWIFT Сервизно бюро за осъществяване на връзка към мрежата на SWIFT, както и други услуги, свързани със SWIFT;
- Търговска и консултантска дейност;
- Други дейности, незабранени от закона, след получаване на изискуемите лицензи и разрешения, ако това е необходимо.

Дружеството е лицензиран от БНБ оператор на платежни системи с окончателност на сетълмента за обслужване на клиентски преводи в лева, за обслужване на плащания с банкови карти и за обслужване на клиентски преводи в евро. В края на 2017 г. Дружеството е лицензирано от БНБ за извършване на дейност като платежна институция, предоставяща платежни услуги по чл. 4, т. 5, предложение второ от ЗПУПС

- приемане на плащания с платежни инструменти.

1.3 Структура на дружеството

Към 31.12.2018 г. БОРИКА АД има разкрити офиси извън гр.София и представителства в следните градове:

Регион Изток: гр. Бургас, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен, гр. Сливен и гр.Ямбол;

Регион Запад: гр. Вигин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник;

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово;

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян.

1.4 Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2015 – 2018 г. са представени в таблицата по – долу:

Показател	2015	2016	2017	2018
БВП в млн. лева	88,575	94,130	101,043	107,987
Реален растеж на БВП	3.5%	3.9%	3.8%	3.2%
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-0.5%	1.8%	2.3%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.76	1.77	1.73	1.66
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.80	1.86	1.65	1.72
Основен лихвен процент в края на годината	0.01	0.00	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.0%	8.0%	7.1%	6.1%

*Прогноза на БНБ за 2018 г., изготвена към 21 декември 2018 г. източник: БНБ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1 База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на БОРИКА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката

с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2 Нови и изменени стандарти и разяснения

Счетоводните политики на Дружеството са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на следните изменени МСФО, възприети от 1 януари 2018 г.

Дружеството прилага МСФО 15 и МСФО 9 за първи път. По-долу са описани естеството и ефектът на промените в резултат от приемането на тези нови счетоводни стандарти.

За първи път през 2018 година се прилагат и някои други изменения и разяснения, но те нямат влияние върху финансовия отчет на Дружеството. Дружеството не е приело стандарти, разяснения или изменения, които са публикувани, но все още не са влезли в сила.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване

МСФО 9 Финансови инструменти заменя МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като обединява заедно всички три аспекта от счетоводното отчитане на финансовите инструменти: класификация и оценяване, обезценка и счетоводно отчитане на хеджирането.

Дружеството прилага МСФО 9 за бъдещи периоди с дата на първоначално прилагане – 1 януари 2018 г. Дружеството не е преизчислявало сравнителната информация, която продължава да се отчита съгласно МСС 39. Разликите, произтичащи от приемането на МСФО 9, са признати директно в неразпределена печалба. За представяне и оценка на информацията за 2017 г. са приложени стандартите в сила за този период. Счетоводните политики са оповестени в годишния финансов отчет за 2017 г.

Ефектът от приемането на МСФО 9 към 1 януари 2018 г. е както следва:

	Корекции	1 януари 2018 г.
	хил.лв.	хил.лв.
Активи		
Търговски вземания	(а)	24
Парични средства и парични еквиваленти	(б)	22
Срочни депозити в банки	(б)	73
Общо активи		119
Задължения		
Данък печалба	(в)	(12)
Общо задължения		(12)
Общо корекция в собствен капитал		
Неразпределена печалба	(а),(б),(в)	107
Други компоненти на собствения капитал		-
		107

Естеството на тези корекции е описано по-долу.

а) Класификация и оценяване

Съгласно МСФО 9, след първоначалното им признаване дълговите инструменти се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. Класификацията се базира на два критерия: бизнес модела на Дружеството за управление на активите и дали договорните парични потоци от инструмента представляват 'само плащания на главница и лихва' по непогасената сума на главницата.

Оценката на бизнес модела на Дружеството се извършва към датата на първоначалното прилагане, т.е. 1 януари 2018 г. Оценката дали договорните парични потоци по дълговите инструменти се състоят само от главница и лихва се прави въз основа на фактите и обстоятелствата към

първоначалното признаване на активите.

Изискванията към класификацията и оценяването на МСФО 9 не оказват съществено влияние върху Дружеството, като то продължава да отчита по справедлива стойност всички финансови активи, преди това отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 39. По-долу са описани промените в класификацията на финансовите активи на Дружеството:

Търговските вземания и Другите нетекущи вземания (т.е. вземания от свързани предприятия, вземания по търговски кредити и други), класифицирани като Търговски вземания и Търговски и други нетекущи вземания към 31 декември 2017 г., се държат с цел получаване на договорните парични потоци и водят до парични потоци, представляващи само плащания на главница и лихва. Считано от 1 януари 2018 г. те се класифицират и оценяват като Дългови инструменти по амортизирана стойност.

Котираните и некапиталови инвестиции, класифицирани като Финансови активи на разположение за продажба към 31 декември 2017 г., се класифицират като Финансови активи в печалбата или загубата, считано от 1 януари 2018 г.

Дружеството не е определило финансови пасиви като отчитани по справедлива стойност в печалбата или

загубата. Няма промени в класификацията и оценяването на финансовите пасиви на Дружеството.

Накратко, след приемането на МСФО 9 Дружеството, е направило следните задължителни или незадължителни рекласификации към 1 януари 2018 г.

Категория на оценяване съгласно МСС 39	Категория за оценяване съгласно МСФО 9		
	Справедлива стойност в печалбата или загубата	Амортизирана стойност	Справедлива стойност в друг всеобхватен доход
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Търговски вземания*	-	3,658	-
Активи по договори с клиенти	-	230	-
Финансови активи на разположение за продажба	14	-	-
	14	3,888	-

* Промяната в балансовата стойност е резултат от допълнителна провизия за обезценка. Вж. дискусията за обезценката по-долу.

б) Обезценка

Приемането на МСФО 9 по същество промени счетоводното отчитане на Дружеството на загубите от обезценка за финансовите активи като замени подхода на начислените загуби на МСС 39 с ориентирания в по-голяма степен към бъдещето модел на очакваните кредитни загуби (очакваните кредитни загуби). МСФО 9 изисква от Дружеството да признава провизия за очакваните кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, и за активите по договори с клиенти.

След приемането на МСФО 9 Дружеството е признало допълнителна обезценка на Търговските вземания и Срочни

депозити в банки и парични средства в неразпределена печалба на Дружеството са в размер на 24 хил.лв. и 95 хил. лв., съответно, която води до намаление на Неразпределената печалба в размер на 119 хил. лв. към 1 януари 2018 г. Загубите от обезценка не намаляват балансовата стойност на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход в отчета за финансовото състояние, които продължават да се отчитат по справедлива стойност. Сума, равна на провизията за обезценка в размер на 107 хил. лв. (нетно от данък), е включена в неразпределена печалба.

По-долу е описано равнието на крайното салдо на провизиите за обезценка в съответствие с МСС 39 с началното салдо на провизиите за загуба, определени в съответствие с МСФО 9:

Категория на оценяване съгласно МСС 39	Провизия за обезценка съгласно МСС 39 към 31 декември 2017 г.	Преоценяване	Очаквани кредитни загуби съгласно МСФО 9 към 1 януари 2018 г.
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Вземания съгласно МСС 39 / Финансови активи по амортизирана стойност съгласно МСФО 9, и активи по договори с клиенти, включително търговски вземания, срочни депозити и парични средства	3,605	119	3,724
	3,605	119	3,724

В) Други корекции

В допълнение към описаните по-горе корекции, други позиции, като отсрочени данъци, също бяха коригирани в неразпределена печалба, както е необходимо, след приемането на МСФО 9 към 1 януари 2018 г.

МСФО 15 Приходи от договори с клиенти

МСФО 15 заменя МСС 11 Договори за строителство, МСС 18 Приходи и свързаните с тях Разяснения, и с някои ограничени изключения се прилага по отношение на всички приходи, произтичащи от договори с клиенти. МСФО 15 въвежда нов, пет-стъпков модел за отчитане на приходите, произтичащи от договори с клиенти, и изисква приходите да се признават в размер, който отразява възнаграждението, на което предприятието очаква да има право в замяна на прехвърлените на клиента стоки или услуги.

МСФО 15 изисква от предприятията да упражнят преценка, при отчитане на всички уместни факти и обстоятелства, когато прилагат всяка една стъпка от модела по отношение на договорите с техните клиенти. В допълнение, стандартът определя и счетоводното третиране на разходите за придобиване на договор и разходите, пряко свързани с изпълнението на договора. Нещо повече, стандартът изисква разширени оповестявания.

Дружеството е приело МСФО 15 при използването на модифицирано ретроспективно прилагане като за дата на първоначалното прилагане е приет 1 януари 2018 г. Съгласно този метод стандартът може да се прилага или по отношение на всички договори към датата на първоначалното прилагане, или само към договорите, които не са изпълнени към тази дата. Дружеството е предпочело да прилага стандарта по отношение на само към договорите, които не са изпълнени към 1 януари 2018 г.

Дружеството е направило анализ на договорите с клиенти и не отчита корекции към 1 януари 2018 г., нито към 31 декември 2018 г. В отчета за финансово състояние и отчета за всеобхватния доход. За представяне и оценка на информацията за 2017 г. са приложени стандартите в сила за този период. Счетоводните политики са оповестени в годишния финансов отчет за 2017 г.

КРМСФО 22 Отчитане на сделки и авансови плащания по сделки в чуждестранна валута

Разяснението разглежда въпроса за определяне на датата на сделката за целите на определянето на спот валутния курс, който ще се използва за превалутиране на актива, прихода или разхода (или част от тях) при първоначалното им признаване, което е свързано с отписването на непаричен актив или непаричен пасив, произтичащи от платено или получено авансово плащане по сделка в чуждестранна валута. Възприемането на разясненията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСФО 2 Плащане на базата на акции (Изменения): Класификация и оценяване на сделки с плащане на базата на акции

Измененията предвиждат изисквания за: счетоводното отчитане на ефектите от условията за упражняване и не упражняване върху оценяването на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; за плащане на базата на акции с възможност за нетно от задълженията за данък при източника уреждане и за изменения на условията за плащане на базата на акции, което променя класификацията от сделка уреждана с парични средства в сделка, уреждана чрез издаване на инструменти на собствения капитал. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСФО 4 Застрахователни договори (Изменения): Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори

Целта на измененията е да преодолеят несъответствието между датите на влизане в сила на МСФО 9 и очаквания нов застрахователен стандарт МСФО 17 Застрахователни договори. Дружествата, които издават застрахователни договори все още ще могат да възприемат МСФО 9 на 1 януари 2018 г. С измененията се въвеждат два алтернативни подхода - подход за временно освобождаване и подход на припокриване. Временното освобождаване позволява на дружествата да отложат датата на възприемане на МСФО 9. Подходът на припокриване позволява на дружествата, които прилагат МСФО 9 от 2018 г. да премахнат от печалбата или загубата ефекта, произтичащ от някои счетоводни несъответствия, които могат да възникнат от прилагането на МСФО 9 преди МСФО 17. Измененията не са приложими за Дружеството.

МСС 40 Инвестиционни имоти (Изменения): Трансфери на инвестиционен имот

Измененията дават разяснения относно трансфери от или към инвестиционен имот при промяна в намеренията на ръководството само когато има доказана промяна в използването. Само промяна в намеренията на ръководството не е достатъчно доказателство за промяна в използването. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година

Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - оценяване на предприятието, в което е инвестирано по справедлива стойност.

Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

2.3 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Преценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Приходи от договори с клиенти

Дружеството е приложило следните преценки, които оказват съществено влияние върху определянето на размера и момента на възникване на приходите от договори с клиенти:

Идентифициране на задължения за изпълнение при пакетна продажба

Дружеството предоставя пакетна продажба на удостоверителни услуги, в частност удостоверения за електронен подпис. Удостоверенията се продават самостоятелно или в пакет заедно с продажбата на стоки и/или материали (карта и/или карточетец). Услугата представлява обещание за прехвърляне на задължение в бъдеще и е част от договорената размяна между Дружеството и клиента. Дружеството е определило, че обещанията за прехвърляне на стоките и материалите и предоставянето на услугата са отделени и в контекста на договора. Стоките и материалите се прехвърлят в определен момент и това е момента на признаване на приходите от тях. Дружеството е избрало да прилага и счита за най-подходящ при приблизителното оценяване на единичните цени в предлаганата комплектна услуга е метода на остатъчния подход.

Дружеството може да оцени приблизително единичната продажна цена на услугата, позовавайки се на сделката минус сбора от наблюдаваните единични продажни цени на картата и/или карточетец. Дружеството използва остатъчния подход за определяне на единичните продажни цени на стоките и услугата в комплектите предвид извършваните продажби на същите стоки и услуги на различни клиенти за широк диапазон от суми. Т.е. продажната цена на електронния сертификат е силно променлива, тъй като в резултат на минали сделки не може да бъде отчетливо разграничена представителната единична продажна цена

Дружеството е заключило, че приходите от продажбата на удостоверенията за електронен подпис следва да се

признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите, предоставени от Дружеството, под формата на възможност за използване на електронни услуги.

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания и активи по договори с клиенти

Дружеството използва кредитните рейтинги на банките за провизиране на изчисление на ОКЗ за търговските вземания и активите по договори с клиенти. Процентите на провизиране се базират на съответните PD и LGD, на рейтингова агенция Fitch. Клиентите на Дружеството са основно банкови институции.

Информация за ОКЗ по търговските вземания и активите по договори с клиенти на Дружеството е оповестена в (Приложение №17).

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към датата на отчета за финансовото състояние (баланса), и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Провизия за търговски отстъпки

Дружеството признава провизия за търговски отстъпки. Към 31 декември 2018 г., най-добрата приблизителна преценка за търговските отстъпки е в размер на 54 хил. лв. (2017 г.: 39 хил. лв.) (Приложение №24 и 25). Определянето на провизията изисква ръководството да направи преценка относно достигнатите обеми на клиентите по поръчки за разработка на софтуер за текущата година. Търговските отстъпки важат в рамките на следващата календарна година.

Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текущото на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2018 г., задължението на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране е в размер на 806 хил. лв. (2017: 704 хил. лв.). Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена в (Приложение № 23).

Полezni животи на имоти, машини и съоръжения, и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията, и нематериалните активи включва

използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Информация за полезните животи на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи е представена в (Приложение №12 и 13).

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания, срочни депозити и пари и парични еквиваленти

За оценката на очакваните кредитни загуби от срочни депозити и парични еквиваленти Дружеството използва PD и LGD публикувани от рейтингова агенция Fitch. За банките, не рейтинговани от тази агенция, Дружеството използва приближения към рейтинзите на Fitch, като отчита риска на страната. Дружеството не отчита допълнителни ефекти от макро показателите, с изключение на заложените в PD.

Дружеството прави оценка на очакваната кредитна загуба от търговски вземания съгласно кредитния рейтинг на банките изчислени от рейтингови компании към датата на изготвяне на финансовия отчет. Дружеството е преценило за най-удачен този подход, предвид обичайните търговски вземания сформирани от банки и трансакции. За друга част от бизнеса си, ориентирана към крайни клиенти Дружеството провизира 100% несъбраните си вземания от минал период. За същите прави анализ и на несъбрани вземания от текуща година и преценява дали да ги обезцени и тях (Приложение №17). В резултат на направените прегледи и анализи към 31.12.2018 г. е отчетена обезценка на вземания и активи по договори с клиенти в размер на 16 хил.лв. (2017 г.: 3 хил.лв.) (Приложение № 8).

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Дружеството извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, Дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи за 2018 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (2017 г.: няма).

Признаване на вътрешно-генерирани програмни продукти

От всички вътрешно-създадени програмни продукти и доработки на съществуващи версии се признават и капитализират в отчета за финансовото състояние само тези, за които на фазата на тяхното разработване има висока сигурност, че те ще бъдат включени за експлоатация в основната стопанска дейност на Дружеството съгласно утвърдените планове и ще генерират приходи. При тяхната оценка се включват разходите за персонала, пряко участващ в разработването им, преки разходи за материали и за амортизации на активи, и други преки разходи (ако има такива), използвани през периода на създаването на актива.

През 2018 г. са признати вътрешно генерирани програмни

продукти в размер на 152 х.лв. (2017 г.: 107 х.лв.).

Капитализираните разходи за разработка на вътрешно-създадени програмни продукти се амортизират на база очакван полезен живот, но не повече от 7 години, защото историческият опит на Дружеството показва, че това е средният живот на повечето разработки, след което се налага нова преработка, подмяна или доработка (Приложение №13).

2.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Дружеството към датата на издаване на настоящия финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Дружеството възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 16 Лизинг

МСФО 16 беше публикуван през януари 2016 г. и заменя МСС 17 Лизинг, КРМСФО 4 Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг-Стимули и ПКР-27 Оценка на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг. МСФО 16 установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг, и изисква лизингополучателите да отчитат всички лизингови договори по един и същ балансов модел, подобен на счетоводното отчитане на финансовия лизинг съгласно МСС 17. Стандартът включва две освобождавания от признаване за лизинговите договори - лизинг на активи с 'ниска стойност' (напр. персонални компютри) и краткосрочен лизинг (т.е. лизинг със срок на лизинговия договор до 12 месеца). Към началната дата на лизинга лизингополучателят признава задължение за извършване на лизингови плащания (т.е. лизинговото задължение) и актив, представляващ правото на използване на основния актив в течение на срока на лизинговия договор (т.е. актив за правото на ползване). Лизингополучателите ще бъдат задължени да признават отделно разход за лихви по лизинговото задължение и разход за амортизация на актива за правото на ползване.

Също така, лизингополучателите ще бъдат задължени да оценят отново лизинговото задължение при настъпването на определени събития (напр. промяна на лизинговия срок, промяна в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекса или преоценка, използвани за определянето на тези плащания). По принцип, лизингополучателят ще признава сумата на преоценката на лизинговото задължение като корекция на актива за правото на ползване.

Съгласно МСФО 16, счетоводното отчитане при лизингодателя по същество остава непроменено спрямо това, прилагано към днешна дата съгласно МСС 17. Лизингодателите ще продължат да класифицират лизинговите договори при прилагането на същия принцип на класификация, както е определен в МСС 17, и да правят

разграничение между двата вида лизинг: оперативен и финансов лизинг.

МСФО 16, който влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019, изисква лизингополучателите и лизингодателите да правят по-разширени оповестявания от тези съгласно МСС 17.

Преминаване към МСФО 16

Дружеството планира да приеме МСФО 16 по модифицирания ретроспективен подход. Дружеството няма да се възползва от дадената практическа целесъобразна мярка и ще прилага определението по МСФО 16, дали договорите са или съдържат лизинг, за всички договори.

Дружеството ще ползва освобождаванията, предлагани от стандарта за лизингови договори, за които лизинговите срокове приключват в срок от 12 месеца към датата на първоначалното прилагане, и лизинговите договори, за които основният актив е на ниска стойност.

Към датата на одобрение за издаване на настоящия финансов отчет за 2018 година Дружеството все още е в процес на приключване на анализа на ефектите от първоначалното прилагане на МСФО 16.

МСФО 17: Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17, оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на дружеството. Стандартът все още не е приет от ЕС. Той не е приложен за Дружеството.

Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие

Измененията разглеждат установеното несъответствие между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие. Признава се пълната печалба или загуба, когато сделката касае бизнес и част от печалбата или загубата, когато сделката касае активи, които не представляват бизнес. Влизането в сила на

това изменение е отложено за неопределено време от БМСС в зависимост от резултатите от неговия проучвателен проект, касаещ отчитане по метода на собствения капитал. Измененията все още не са приети от ЕС. Дружеството не очаква тези изменения да имат ефект върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

КРМСФО 23 Несигурност при третиране на данъци върху дохода

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третирувания поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводно отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от разяснението върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (Изменения): Характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране

Измененията, които са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане, предлагат промяна в МСФО 9 за конкретни финансови активи, които в противен случай биха имали договорни парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихва, но не отговарят на условието за допустимост единствено в резултат от наличието на характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране. По-конкретно, за финансови активи, с характеристики на предсрочно погасяване, които биха могли да доведат до отрицателно компенсиране, измененията изискват финансовият актив да се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, в зависимост от оценката на бизнес модела, по който той се гържи. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Дружеството.

МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия (Изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложен по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9 предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на

дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Дружеството.

МСС 19 Доходи на наети лица (Изменения): Изменения, съкращения и уреждания на плана

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията изискват от предприятията да използват актуализирани актюерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане. Също така, измененията разясняват начина, по който счетоводното отчитане на промяната в плана, съкращението или уреждането влияят върху изискванията за таван на актива. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

МСФО 3 Бизнес комбинации (Изменения): Дефиниция за бизнес

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват минималните изисквания за бизнес и ограничават дефиницията за бизнес. Измененията също така премахват преценката, дали пазарните участници са в състояние да променят липсващи елементи, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката, дали придобитият процес е съществен и въвеждат незадължителен тест за концентрация на справедлива стойност. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Изменения в МСС 1 Представяне на Финансови Отчети и МСС 8 Счетоводна Политика, Промени в Счетоводните Приблизителни Оценки и Грешки: Дефиниция за същественост

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува Изменената Концептуалната рамка за

финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка представя концепциите за финансовото отчитане, разработване на стандарти, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите. Основните промени, въведени в ревизираната Концептуална рамка за финансово отчитане, са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка, и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои доходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка също така предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Концептуална рамка за финансово отчитане все още не е приета от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2017 година

В цикъла 2015-2017 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснение относно счетоводното отчитане на тържани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснение относно последиците от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2015-2017 година все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефекта от измененията върху бъдещите си финансови отчети.

2.5 Сравнителни данни

Дружеството обичайно представя сравнителна информация във финансовия отчет за една предходна година (период). Когато е необходимо, най-често при промяна на счетоводна политика, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. Прилагането на МСФО 9 и МСФО 15 не е довело до промяна в сравнителните данни, тъй като дружеството прилага модифициран ретроспективен подход.

2.6 Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута и отчетната валута на представяне

на финансовия отчет на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третираат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи към „други доходи/ (загуби) от дейността“, нетно.

2.7 Приходи от договори с клиенти

Дейността на Дружеството е свързана с предоставянето основно на услуги. Разделението е направено на база приходни центрове както следва: картови услуги, регулирани услуги, електронни услуги, информационни услуги, платежна институция БОРИКА, инфраструктурни услуги и Национална картова схема. Приходите от такси и трансакции в картовите и регулирани услуги са обвързани помежду си като едно задължение, като таксите са фиксиран компонент, а броя трансакции са променлив. При този вид задължение за изпълнение Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне) и потребява. Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение удовлетворено в течение на времето, затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент. Съответно фиксираният компонент от възнаграждението се признава на месечна база, а променливият при извършване на трансакция. При предоставянето на пакетни удостоверителни услуги са идентифицирани две задължения за изпълнение – предоставяне на удостоверителна услуга, която се удовлетворява в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите и доставка на стоки, контролът върху които се прехвърля при предаване на клиента (в определен момент от времето).

При договори за доставка на софтуер Дружеството е определило едно задължение за изпълнение, което се удовлетворява в определен момент от времето, т.е. моментът на признаване на приход да е когато се изпълнят

всички задължения по договора, преди влизане в месечен съпорт на услугата. Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху стоките или услугите бъде прехвърлен към клиента, срещу сума, която отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги. Като цяло Дружеството е достигнало до заключение, че то е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено Дружеството контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Оповестявания за съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения, свързани с приходите от договори с клиенти, са предоставени в (Приложение № 2.3).

Предоставяне на услуги

Дружеството предоставя услуги, които се продават отделно, а именно трансакции, такси, софтуер, стоки и други. Дружеството отчита услугите като отделно задължение за изпълнение и признава приходите от тях в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите, предоставяни от Дружеството. Дружеството използва метода на вложените ресурси на база използвани ресурси спрямо общия размер на очакваните вложени ресурси за удовлетворяване на задължението за изпълнение, за да оцени напредъка за пълното изпълнение на услугата.

Салда по договори

Активи по договори с клиенти

Активът по договора е правото да се получи възнаграждение в замяна на услугите, които са прехвърлени на клиента.

Ако чрез прехвърлянето на услугите към клиента Дружеството изпълни задължението си преди клиентът да заплати съответното възнаграждение или преди плащането да е станало дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение, което е под условие.

Търговски вземания

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е. преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Пасиви по договори с клиенти

Пасивът по договора е задължението за прехвърлянето на услугите към клиента, за което Дружеството е получило възнаграждение (или възнаграждението е дължимо) от клиента. Ако клиентът заплати възнаграждението преди Дружеството да прехвърли услугите към него, когато бъде извършено плащането или когато плащането стане дължимо (което възникне по-рано), се признава пасив по договор. Пасивите по договори с клиенти се признават като приход,

когато Дружеството изпълни задълженията си по договора.

Нетните разлики от промяна на валутните курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат като се представят нетно към „други доходи/(загуби) от дейността“. В тази статия се представят и лихвите по банковите текущи сметки.

Приходите от лихви по предоставени депозити, както и приходите от дивиденди от инвестиции се представят в статията „финансови приходи“ от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8 Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степенята, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: лихвени разходи, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни заеми (нетно), както и обезценки на финансови активи.

2.9 Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., по който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им. Този разход се представя към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени.

Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, Неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имоти, машини и съоръжения. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Срокът на годност на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, предоставената информация от предприятието-производител на тези активи, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 25 г. до 50 г.;
- съоръжения – от 10 до 25 г.;
- машини и оборудване – от 5 до 7 г.;
- сървъри – от 4 до 5 г.;
- компютърна и офис техника – от 2 до 5 г.;
- транспортни средства – от 4 до 6 г.;
- стопански инвентар – 7 г.

Когато отделни части на определен актив имат различен полезен живот, те се обособяват като самостоятелни компоненти за целите на амортизирането.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и съоръженията е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат като други разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Имотите, машините и съоръженията се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на „имоти, машини и оборудване“ се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към „други доходи/(загуби) от дейността“ на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10 Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти и вътрешно-генерирани програмни продукти от самото дружество, предназначени за търговска експлоатация.

Първоначално оценяване

Разходите, свързани с научноизследователска дейност (изследователската фаза по разработка на вътрешен проект) се отчитат като разходи за периода на неговото възникване. Нематериален актив, който възниква в резултат на развойна дейност (фаза „развитие/развойна“ на вътрешен проект) се признава за актив, когато са спазени следните критерии, които предприятието е в състояние да демонстрира:

- техническа способност за завършване на нематериалния актив, така че да бъде готов за употреба или продажба;

- намерение за завършване на нематериалния актив и за неговото използване или продажба;
- способност за използване или продажба на нематериалния актив;
- начините, по които нематериалния актив ще доведе до генерирането на бъдещи;
- икономически ползи, както и на наличието на пазар за продуктите на нематериалния актив или на самия него или полезността му при вътрешна употреба;
- наличие на адекватни технически, финансови и други ресурси, необходими за финализиране развитието, използването или продажбата на нематериалния актив;
- способност за оценяване на разходите, произтичащи от нематериалния актив по време на неговото развитие.

При оценката на вътрешно-генерираните програмни продукти се включват само преките разходи, направени за тяхното разработване на фаза „развойна“ и от момента, от който тези продукти започнат да отговарят едновременно на горепосочените критерии. Тези разходи се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като „капитализирани собствени разходи за дълготрайни активи“.

Методи на амортизация

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 до 10 години.

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава загубите от обезценката се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на „нематериалните активи“ се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към „други доходи/(загуби) от дейността“ на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11 Финансови активи, по справедлива стойност в печалбата или загубата

Дългосрочните инвестиции на дружеството са недеривативни финансови активи, представляващи акции от капитала на други дружества (малцинствено участие) и които се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.12 Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от: доставната себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите и стоките в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността) - това са всички доставни разходи, които включват: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалните запаси в готов за тяхното използване вид. При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно претеглена стойност.

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.13 Срочни депозити в банки

Депозити в банки представляват вземания от банки по инвестирани свободни парични ресурси под формата на срочни депозити с оригинален матуритет над 3 месеца и по които депозити има ограничителни договорни условия или високи санкции за предсрочно ползване, вкл. намеренията на дружеството са депозитите да се държат до падеж, и са с инвестиционна цел.

В случай, че и остатъчният срок на такива депозити е над 12 месеца и са трайно блокирани, вкл. с гаранционна цел, вземането се класифицира и представя в състава на нетекущите активи. Депозитите се оценяват и се представят в отчета за финансовото състояние по амортизируема стойност. В отчета за финансовите активи от вида „срочни или блокирани (гаранционни) депозити в банки“, с инвестиционна цел, а в отчета за паричните потоци – към паричните потоци, ангажирани в инвестиционната дейност на дружеството.

2.14 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален

матуритет е по-малък от 3 (три) месеца. За целите на отчета за паричните потоци банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на дружеството за доходност от тях, както и фактическата обичайна продължителност на инвестирането в такъв тип депозити, вкл. ограничителни договорни условия или санкции за предсрочно ползване.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативната дейност;
- получените лихви от инвестиции на дружеството в постоянно продължавани парични депозити – като инвестиционна дейност, доколкото по съдържание и намерения тези операции представляват инвестиране на свободни ресурси на дружеството;
- плащанията ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като „плащания към доставчици“ към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец);
- при наличие на краткосрочно блокирани парични средства (депозити с оригинален матуритет до три месеца) същите са третираны като парични еквиваленти.

2.15 Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при който не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя (в печалбата или загубата за годината).

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линеен метод в продължение на срока на съответния лизинг - в печалбата или загубата за годината. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линеен метод в продължение на срока на лизинга.

2.17 Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с персонала в БОРИКА АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Република България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наемия

си персонал за фонд „Пенсии“, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд „Общо заболяване и майчинство“ (ОЗМ), фонд „Безработица“, фонд „Трудова злополука и професионална болест“ (ТЗПБ), фонд „Гарантиране вземания на работниците и служителите“ (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2017 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд „Пенсии“, фонд „ОЗМ“, фонд „Безработица“, фонд „ТЗПБ“, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия

„разходи за персонал“, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статията „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, Дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца от края на отчетния период, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.18 Акционерен капитал и резерви

БОРИКА е акционерно дружество. Като такова то е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството е длъжно да формира и фонд Резервен, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, по решение на

Общото събрание;

- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Съгласно изискванията на Търговския закон средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.19 Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчната ставка за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба). Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат

за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на тържавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 31.12.2018 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка, валидна за 2019 г., която е в размер на 10%.

2.20 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване

а) Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират като такива, които впоследствие се оценяват по амортизирана цена на придобиване, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (ДВД) и като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив и бизнес модела на Дружеството за тяхното управление. Дружеството първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Дружеството е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Дружеството рекласифицира финансови активи само при промяна на бизнес модела си.

За да бъде класифициран и оценяват по амортизирана стойност или по справедлива стойност в ДВД, финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват „само плащания по главницата и лихвата“ (СПЛА) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПЛА тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който то управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да купи или продаде актива.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с „рециклиране“ на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти);
- Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без „рециклиране“ на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- Финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото тържане с оглед получаване на договорните парични потоци от него;
- Условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват при прилагане на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП) и са предмет на обезценка. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват търговски вземания, дългосрочни депозити и пари в банкови сметки.

Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (дългови инструменти)

Дружеството оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са

удовлетворени и двете условия, посочени по-долу:

- Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел с цел както неговото притежание с оглед събиране на договорните парични потоци, така и продажбата му; и
- На посочените гати договорните условия на финансовия актив поражда парични потоци, които представляват единствено плащания по главницата и лихвата върху неиздължената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в друг всеобхватен доход, се отнася в печалбата или загубата.

Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначалното им признаване Дружеството може да избере да класифицира неотменимо като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те отговарят на изискванията за собствен капитал съгласно МСС 32 Финансови инструменти: представяне и когато не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се „рециклират“ в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за доходите, когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато Дружеството извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Деривативите, включително отделените внедрени деривативи, също се класифицират като държани

за търговия, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела. Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие. Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за доходите.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Дружеството), главно когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато то нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив, до степенята на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило. Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати. Дружеството прилага същите политики относно отписването и за обезценените финансови активи.

Обезценка на финансови активи

Допълнителни оповестявания, свързани с обезценката на финансовите активи, са предоставени и в следните пояснителни бележки:

- Оповестявания на съществени предположения (Приложение №2.3);
- Търговски вземания, включително активи по договори с клиенти (Приложение №17).

Дружеството признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на тържаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ОКЗ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента). Значително повишаване на кредитния риск се наблюдава при повишаване на кредитния рейтинг над 25%.

По отношение на търговските вземания и активите по договори с клиенти Дружеството прилага кредитните рейтинги на банките, предвид че основните клиенти в Дружеството са банкови институции. Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 365 дни. В определени случаи обаче то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, тържани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора. Всички финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, подлежат на колективна обезценка, с изключение на тези, които са в неизпълнение (фаза 3).

в) Финансови пасиви

Първоначално признаване и оценяване

При първоначално признаване финансовите пасиви се

класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, задължения или като деривативи, определени като хеджингови инструменти в ефективен хедж, както е уместно. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, тържани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като тържани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Печалбите или загубите по пасиви, тържани за търговия, се признават в отчета за доходите. Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Дружеството не е определило никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за доходите.

2.21 Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са финансовите активи на разположение и за продажба и търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повторяема база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен

пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те

биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

3. ПРИХОДИ

Приходите от договори с клиенти, разпределени по видове дейности са:

Приходни центрове	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Картови услуги	18,354	16,135
Регулирани услуги	11,835	10,365
Електронни услуги	5,607	4,520
Информационни услуги	2,683	2,580
Платежна институция БОРИКА	317	-
Инфраструктурни услуги	276	271
Национална картова схема	122	46
Общо	39,194	33,917

Приходите от договори с клиенти за 2018 г са на стойност 39,194 хил.лв. По-долу е представена разбивка на приходите от договори с клиенти по видове приходи и момент на

признаването им според съответното задължение за изпълнение.

2018 г. (хил.лв.)						
Приходни центрове	Трансакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	Общо
Картови услуги	13,359	4,677	290	10	18	18,354
Регулирани услуги	10,502	1,179	154	-	-	11,835
Електронни услуги	537	4,404	-	666	-	5,607
Информационни услуги	34	2,062	517	-	70	2,683
Инфраструктурни услуги	-	274	-	-	2	276
Национална картова схема	-	122	-	-	-	122
Услуги Акцептиране	275	42	-	-	-	317
Общо	24,707	12,760	961	676	90	39,194
Момент на признаване на приходи						
Прехвърляне на стоки и услуги в определен момент	846	-	961	676	90	9,477
Прехвърляне на услуги в течение на времето	23,861	12,760	-	-	-	29,717
	24,707	12,760	961	676	90	39,194

2017 г. (хил.лв.)						
Приходни центрове	Трансакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	Общо
Картови услуги	11,889	4,004	198	32	12	16,135
Регулирани услуги	9,092	1,166	107	-	-	10,365
Електронни услуги	473	3,809	-	238	-	4,520
Информационни услуги	32	1,985	486	-	77	2,580
Инфраструктурни услуги	-	268	-	-	3	271
Национална картова схема	-	46	-	-	-	46
Услуги Акцептиране	-	-	-	-	-	-
	21,486	11,278	791	270	92	33,917

Дружеството е извършило рекласификация на печалбата от продажба на стоки от Други доходи в Приходи в размер на 121 хил. лв. за 2017 г., в следствие на новия МСФО 15.

Информация за основните клиенти, включващи приходите от предоставяне на услуги и от продажба на стоки, които съставляват 10% или повече процента от общите приходи

за съответните отчетни периоди се състои от един и същи клиент, както следва:

Приходи	2018		2017	
	хил.лв.	Отн. дял %	хил.лв.	Отн. дял %
Клиент 1	9,414	24,02%	7,897	23,20%

	2018
	хил.лв.
Търговски вземания (Приложение №17)	3,548
Активи по договори (Приложение №17)	378
Пасиви по договори (Приложение №25)	2,707
	6,633

Търговските вземания не са лихвоносни и обичайно се уреждат в рамките на до 30 дни.

Активите по договори с клиенти са изчислени на база изходящи резултати. През 2018 г. те нарастват поради увеличение в проектите и доработките на софтуер, които Дружеството е поело ангажимент да изпълни към своите клиенти. През 2018 г. са признати като провизия от очаквани кредитни загуби по активи по договори с клиенти 4 хил.лв.

Пасивите по договори с клиенти включват предплатени суми от клиенти свързани с квалифицирани електронни

подписи, както и годишни отстъпки върху обем софтуерни разработки. Отстъпките се изчисляват на база разработена методика в Дружеството, изчислени на база оборот от текуща година и се ползват в рамките на следващата отчетна година. През 2018 г. пасивите по договори с клиенти се увеличават поради непрекъснатото нарастване на клиентската база на Дружеството.

По-долу е представена сумата на признатите приходи от:

	2018
	хил.лв.
Суми, включени в пасивите по договори с клиенти	1,675
Търговски отстъпки	39
	1,714

Транзакции

Приходите по транзакции се признават в месеца в който са извършени транзакциите, а плащането обикновено се извършва в рамките на следващия месец.

Такси

Таксите са обичайно месечни, но има и тримесечни и годишни. Дружеството признава приход на линейна база в зависимост от периода за който се отнасят таксите. Месечните такси обичайно се плащат в месеца следващ месеца на предоставяне на месечната такса. Годишните такси обичайно се предплащат в началото на годината, за която се отнасят.

Софтуер

Софтуерът винаги е остойностен самостоятелно в договорите с клиенти. Клиентът не може да го ръководи и използва в момента на предоставянето му без допълнителните специфични доработки от страна на Дружеството. Затова Дружеството е определило момента на признаване на приход да е когато се изпълнят всички задължения по договора. Това е момента преди влизане в месечен съпорт на услугата. Обичайно Дружеството изпълнява задълженията си по договори свързани с разработка на софтуер в рамките на до шест месеца и измерва напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение на база изходящи резултати.

Стоки

Задължението за изпълнение на предоставените стоки се удовлетворява и плащането става дължимо при получаване им.

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Положителни/(отрицателни) разлики от промяна на валутни курсове, нетно	8	(6)
Приходи от продажби на дълготрайни активи	27	66
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	(6)	(1)
Печалба / (загуба) от продажба на дълготрайни активи	21	65
Наеми	11	12
Други	17	7
	57	78

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Основни материали	518	388
Горива и енергия	504	438
Офис и канцеларски материали	155	205
Рекламни материали	90	93
Други	4	8
	1,271	1,132

Разходите за основни материали включват: ленти, използвани при персонализация на банкови карти, пликове за отпечатване на ПИН писма, материали използвани при сервизирането на банкомати, смарт карти и консумативи за удостоверятелни услуги.

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Сервизни и лицензни такси	4,157	3,528
Консултантски услуги	869	829
Наеми и охрана	695	908
Телекомуникационни услуги	459	374
Обучения	245	117
Одити и сертифициране	256	265
Реклама	224	208
Данъци и такси	141	138
Поддръжка на офиси	92	80
Транспорт	73	77
Застраховки	60	64
Текущи ремонти	47	172
Други услуги	102	84
	7,420	6,844

Разходите за одит и сертифициране се включват начислени суми в размер на 77 хил.лв. (2017 г.: 52 хил.лв.), за предоставени услуги от регистрирани одитори, в т.ч.: независим финансов одит: 49 хил.лв. (2017 г.: 27 хил.лв.) и други услуги несвързани с одита, извършен от друг одитор: 28 хил.лв. (2017 г.: 25 хил.лв.)

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Възнаграждения и заплати	12,892	11,004
Вноски по социалното осигуряване	1,565	1,305
Социални придобивки и плащания	1,148	1,044
Начислени суми за неизползвани платени отпуски	86	209
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	16	86
Начислени суми по планове с дефинирани доходи (Приложение 23)	102	80
	15,809	13,728

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Командировки	146	156
Представителни мероприятия	102	87
Обезценка на финансови активи	48	-
Брак на дълготрайни активи	44	2
Дарение	38	43
Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на вземания	16	3
Други	33	12
	427	303

9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Разходи за банкови такси	(74)	(52)
Приходи от лихви по предоставени депозити	2	10
Приходи от дългосрочни финансови активи	-	2
	(72)	(40)

10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данък за периодите, завършващи на 31 декември са:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Отчет за всеобхватния доход		
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	9,412	7,548
Текущ разход за данък върху печалбата за годината 10% (2017 г.: 10%)	941	755
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	(58)	(56)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход	883	699
	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Равнение на разхода за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат		
Счетоводна печалба за годината	8,929	6,990
Данък върху печалбата - 10%	893	699
От непризнати суми по данъчни декларации свързани с: увеличения - 101 хил.лв. (2017 г. : 4 хил.лв.), с намаления - няма (2017 г.: 2 хил.лв.)	(10)	-
	883	699

11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Към 31 декември Другият всеобхватен доход включва само компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата. Те са свързани с актюерски печалби и загуби по дългосрочното задължение на гружеството към персонала по пенсионни планове с дефинирани доходи.

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради	Машины, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване	Аванс за придобиване на дълготрайни активи	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Отчетна стойност:							
На 1 януари 2017	13,006	35,586	960	551	11	60	50,174
Придобити	-	3,742	240	13	-	312	4,307
Трансфери	-	-	60	-	-	(60)	-
Отписани	-	(233)	(303)	-	-	-	(536)
На 31 декември 2017	13,006	39,095	957	564	11	312	53,945
Придобити	375	2,839	48	75	-	348	3,685
Трансфери	169	84	12	56	(11)	(310)	-
Отписани	-	(4,773)	-	(99)	-	-	(4,872)
На 31 декември 2018	13,550	37,245	1017	596	-	350	52,758
Амортизация:							
На 1 януари 2017	2,784	26,251	648	314	-	-	29,997
Начислена амортизация за годината	287	3,543	131	57	-	-	4,018
Отписана	-	(233)	(303)	-	-	-	(536)
На 31 декември 2017	3,071	29,561	476	371	-	-	33,479
Начислена амортизация за годината	292	3,618	143	49	-	-	4,102
Отписана	-	(4,773)	-	(49)	-	-	(4,822)
На 31 декември 2018	3,363	28,406	619	371	-	-	32,759
Балансова стойност:							
На 1 януари 2017	10,222	9,335	312	237	11	60	20,177
На 31 декември 2017	9,935	9,954	481	193	11	312	20,466
На 31 декември 2018	10,187	8,839	398	225	-	350	19,999

Към 31.12.2018 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват земи и сгради 10,187 хил. лв. от които, земи с балансова стойност 2,023 хил.лв. (31.12.2017 г.: 2,023 хил.лв.) и сгради с балансова стойност 8,164 хил. лв. (31.12.2017 г.: 7,912 хил.лв.). Разходите за придобиване и аванси за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември 2018 г. в размер на 350 хил.лв. включват:

- разходи за преустройство на сграда - 204 хил.лв.;
- разходи за придобиване на МПС - 139 хил.лв.;

- разходи за придобиване на други активи - 7 хил.лв.

Към 31.12.2018 г. в състава на имотите, машините и съоръженията са включени активи с отчетна стойност в размер на 18,870 хил.лв. (31.12.2017 г.: 20,062 хил.лв.), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност.

Към 31.12.2018 г. и 31.12.2017 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството.

13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Вътрешно-генерирани програмни продукти от развойна дейност	Вътрешно-генерирани програмни продукти в процес на разработване по развойна дейност	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Отчетна стойност:					
На 1 януари 2017	6,568	851	96	116	7,630
Придобити	2,430	159	264	1,640	4,493
Трансфери	275	-	(159)	(116)	-
Отписани	-	-	-	-	-
На 31 декември 2017	9,273	1,009	201	1,640	12,123
Придобити	1,740	-	370	397	2,507
Трансфери	45	2	(2)	(45)	-
Отписани	-	-	-	-	-
На 31 декември 2018	11,058	1,011	569	1,992	14,630
Амортизация:					
На 1 януари 2017	4,282	673	-	-	4,955
Начислена амортизация за годината	988	74	-	-	1,062
Отписана	-	-	-	-	-
На 31 декември 2017	5,270	747	-	-	6,017
Начислена амортизация за годината	1,149	72	-	-	1,221
Отписана	-	-	-	-	-
На 31 декември 2018	6,419	819	-	-	7,238
Балансова стойност:					
На 1 януари 2017	2,286	178	96	116	2,675
На 31 декември 2017	4,003	262	201	1,640	6,106
На 31 декември 2018	4,639	192	569	1,992	7,392

Разходите за придобиване на нематериални активи към 31.12.2018 г. в размер на 1,992 хил.лв. се състоят основно от предоставен аванс от 1,906 хил.лв. по дългосрочен договор, сключен през 2017 г. с чуждестранна фирма, наета да достави и внедри нова авторизационна система в дружеството.

14. ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Дългосрочните финансови активи включват участия в следните дружества:

Дружество	Страна	2018	% участие	2017	% участие
		хил.лв.		хил.лв.	
Свободна безмитна зона Бургас АД	България	11	2,17	11	2,17
Централен депозитар АД	България	3	2,20	3	2,20
		14		14	

15. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Като други нетекущи активи в отчета за финансовото състояние към 31.12.2018 г. е представена сумата в размер на 180 хил.лв., основно представляваща дългосрочно предплатени разходи за сервизно обслужване на сървъри (31.12.2017 г.: 444 хил.лв.).

16. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Материали	153	111
Стоки	108	106
	261	217

Наличните към 31 декември материали включват: смарт-карти, пликове за отпечатване на ПИН писма и др.

Наличните стоки се състоят от интегрирани модули и модеми за докомплектоване на банкомати, карточетци,

използвани за предоставяне на удостоверителни услуги.

В наличните материални запаси към 31 декември 2018 г. са включени обезценени запаси с цена на придобиване 4 хил.лв. (31.12.2017 г.: 4 хил.лв.).

17. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Търговски и други вземания

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Вземания от клиенти	3,600	3,905
Провизия за очаквани кредитни загуби	(52)	(17)
	3,548	3,888
Предоставени аванси на доставчици за услуги	71	36
	3,619	3,924

Вземанията от клиенти към 31.12.2018 г. са предимно текущи, непросрочени и се отнасят за услуги, предоставени през месец декември 2018 г. По-голямата част от тях са събрани в началото на 2019 г. Вземанията са в български левове и са безлихвени. Основната част от вземанията са от банки с падеж 15 дни от датата на получаване на фактурата.

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използване на кредитни рейтинги на банките, а за останалата част Дружеството обезценява всички вземания над 365 дни и прекратените в текущата година договори с клиенти.

Активи по договори с клиенти

Към 31 декември 2018 г., Дружеството има активи по договори с клиенти на стойност 382 хил. лв. (31.12.2017 г.: няма), които са нетно от провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 378 хил. лв. (31.12.2017 г.: няма обезценка).

Към 31 декември 2018 г., възрастовият анализ на търговските вземания и активите по договори с клиенти е представен в таблицата по-долу:

Търговски вземания							
	Дни в просрочие						
	Активи по договори с клиенти	> 15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	Общо
Очакван процент кредитни загуби	1,05	0,26	10,53	0,00	0,00	36,00	
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Прогнозна обща брутна балансова стойност в неизпълнение	382	3,092	247	204	6	50	3,982
Очаквана кредитна загуба	(4)	(8)	(26)	-	-	(18)	(56)
% на обезценка, среден от вземанията и активите по договори по дни	0.07	0.14	0.46	0.00	0.00	0.32	1.00

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използването кредитния рейтинг на банките за целите на оценяването на очакваните кредитни загуби. Процентите на провизиите се базират на съответните рейтинги. Съществена част от вземанията в Дружеството, предвид дейността му са

от вземания от банки и изчисленията са базирани на база кредитния рейтинг на банките.

Търговските вземания се провизират, ако са просрочени за повече от една година и не са вземания от банки на 100%.

По-долу е описано движението в провизията за очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиенти:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Салдо в началото на годината	17	26
Провизия за очаквани кредитни загуби	41	3
Възстановена обезценка	(2)	(12)
Салдо в края на годината	56	17

18. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ

Другите текущи активи към 31 декември включват:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Предплатени разходи	1,672	1,568
Вземания, свързани с гаранции	280	158
Вземане, данък добавена стойност	-	498
Други	82	39
	2,034	2,263

В стойността на вземанията, свързани с гаранции е включена предоставена гаранция по договор за добро изпълнение в размер на 220 хил.лв. (31.12.2017 г.: 44 хил.лв. за добро изпълнение, както и 95 хил.лв. по договор със строителна фирма).

Предплатени разходи за бъдещи периоди към 31 декември включват:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Предплатени сервизни и лицензни такси	1,531	1,492
Застраховки	94	28
Годишна такса RINGS	40	40
Абонамент	7	8
	1,672	1,568

Тези разходи ще бъдат признати като текущи в отчета за всеобхватния доход през следващите 12 месеца.

19. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	4,148	4,148
Обезценка на срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	(3,527)	(3,384)
	621	764
Срочни депозити в лева, с оригинален матуритет от 6 до 12 месеца	1,007	3,892
	1,628	4,656

Провизията за очакваните кредитни загуби от обезценка са изчислени на база кредитните рейтинги на банките, в които дружеството е предоставило депозити. В това число се включва и корективът на обезценена на 100% сума по предоставен депозит в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

Предоставените депозити са в лева. Договорените лихвени равнища са в рамките от 0.00% до 0.05% (31.12.2017 г.: от 0.02% до 0.57%).

20. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Разплащателни сметки в лева	25,442	13,710
Обезценка на разплащателни сметки в лева	(204)	(204)
	25,238	13,506
Разплащателни сметки във валута	152	180
Парични средства в каса	-	1
	25,390	13,687

Корективът за обезценка на паричните средства и парични еквиваленти представлява начислени суми за очаквани бъдещи загуби, както и начислени суми в предходни периоди по предоставени парични средства в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

Лихвените равнища по разплащателните сметки в евро и лева за 2018 г. са в размер от 0% до 0.01% (2017 г.: от 0% до 0.06%). Разплащателните сметки в щатски долари не се олихвяват.

Паричните средства по разплащателни сметки във валута са в щатски долари – 5 х.щ.д. и в евро – 74 х.евро (31.12.2017 г.: 4 х.щ.д. и 88 х.евро).

21. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Основен акционерен капитал	15,958	15,958
Резерви	31,150	24,859
Нетна печалба за годината	7,760	6,173
	54,868	46,990

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2018 г. регистрираният акционерен капитал на БОРИКА АД е разпределен в 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. Всяка една (31.12.2017 г.: 1,063,894 броя

напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 10 лв. всяка една).

Резервите на дружеството, включително неразпределената печалба са обобщено представени в таблицата по-долу:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Законови резерви	1,596	1,596
Допълнителни резерви	29,554	23,263
Неразпределена печалба	7,760	6,173
	38,910	31,032

Законовите резерви в размер на 1,596 хил.лв. (31.12.2017 г.: 1,596 хил.лв.) включват изцяло сумите за фонд „Резервен“ като са формирани от разпределение на печалбите на двете предишни следи се дружества БОРИКА АД и Банксервиз АД, съгласно изискванията на Търговския закон и уставите на дружествата. Дружеството - БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е правопреемник на тези резерви, а в следствие и преименуването през 2017 г. дружество БОРИКА АД.

Допълнителните резерви в размер на 29,554 хил. лв. (31.12.2017г.: 23,263 хил.лв.) са формирани по аналогичен на законовите резерви начин от разпределение на печалбите по решение на акционерите могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденди, за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Салдо на 1 януари	23,263	45,110
Увеличение на акционерния капитал	-	(5,319)
Увеличение на законовите резерви	6,291	(526)
Изплащане на дивидент	-	(16,002)
Салдо на 31 декември	29,554	23,263

През 2018 г. не са изплащани дивиденди, през 2017 г. са начислени и изплатени, в размер на 24,674 хил. лв., като

сумата от 16,002 хил.лв са от допълнителните резерви на дружеството, а останалите 8,672 хил. лв. са от текущата печалба.

Към 31 декември **неразпределената печалба** в размер на 7,760 хил.лв. (31.12.2017 г.: 6,173 хил.лв.), включва и признатата натрупана актюерска загуба в размер на 179 хил.лв. (31.12.2017 г.: 118 хил.лв.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи съгласно

МСС 19 Пенсионни и други доходи на наети лица, както и неразпределената печалба възникнала от промяна в счетоводната политика в размер на 107 хил.лв.

Движението на **неразпределената печалба** включва:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Салдо на 1 януари	6,173	8,484
Разпределение на печалбата за резерви	(6,291)	-
Плащане на дивиденди	-	(8,678)
Нетна печалба за годината	8,046	6,291
Актюерски загуби от последващи оценки (Приложение 11)	(61)	76
Промяна на счетоводна политика МСФО 9	(107)	-
Салдо на 31 декември	7,760	6,173

22. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

Описание на обектите	2018		2017	
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
	временна разлика	ганък	временна разлика	ганък
Имоти, машини и оборудване	5,396	(540)	6,044	(604)
Общо пасиви по отсрочени данъци	5,396	(540)	6,044	(604)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	(3,588)	359	(3,588)	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	(628)	63	(587)	58
Начисления за непозвани отпуски	(393)	39	(477)	48
Неизплатени възнаграждения на физически лица	(126)	13	(144)	14
Обезценка на задължения	-	-	(3)	-
Обезценка на материални запаси	(4)	-	(4)	-
Обезценка на вземания	(17)	3	(17)	3
Общо активи по отсрочени данъци	(4,756)	476	(4,820)	482
Нетно салдо на отсрочени данъци върху печалбата	640	(64)	1,224	(122)

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността, отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството

да генерира достатъчна данъчна печалба през следващите отчетни периоди.

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	Салдо на 1 януари 2018 година	Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/(разход)	Салдо на 31 декември 2018 година
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Имоти, машини и оборудване	(604)	64	(540)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	-	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	58	5	63
Начисления за непозвани отпуски	48	(9)	39
Неизплатени възнаграждения на физически лица	14	(2)	12
Обезценка на вземания	3	-	3
Общо	(122)	(58)	(64)

Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	Салдо на 1 януари 2017 година	Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/(разход)	Салдо на 31 декември 2017 година
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Имоти, машини и оборудване	(657)	53	(604)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	-	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	55	3	58
Начисления за непозвани отпуски	46	2	48
Неизплатени възнаграждения на физически лица	16	(2)	14
Обезценка на вземания	3	-	3
Общо	(178)	56	(122)

23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст (Приложение № 2.3).

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при

пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи.

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	704	747
Разход за лихви за годината	11	20
Разход за текущ стаж за годината	83	83
Плащания през годината	(61)	(47)
Разход за / (приход от) минал стаж за периода	-	(24)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	69	(75)
Актюерски загуби от корекции, дължащи са на минал опит	16	(34)
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	53	(41)
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	806	704

Начислени суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Разход за текущ стаж	83	83
Разход за лихви за годината	11	20
Призната актюерска загуба	8	1
Разход за (приход от) минал стаж за периода	-	(24)
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение №7)	102	80
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране:		
Актюерски загуби/(печалби) от корекции, дължащи са на минал опит	(13)	34
Актюерски загуби/(печалби) от промени във финансовите предположения	(48)	42
Компоненти на (разходите)/приходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение №11)	(61)	76
	41	156

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2018 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтиращия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.0% (2017 г.: 1.4%). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на гружеството и по години е както следва:
 - 2019 г. – 5.0% спрямо нивото от 2018 г.;
 - 2020 г. – 3.0% спрямо нивото от 2019 г.;
 - 2021 г. – 3.0% спрямо нивото от 2020 г.;
 - 2022 г. – 2.0% спрямо нивото от 2021 г.;
 - 2023 г. и всяка следваща година – 2.0% спрямо нивото от предшестващата я година;
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2015 г. - 2017 г. (2017 г.: 2014 г. - 2016 г.);
- темп на текучество – между 0 и 12% в зависимост от пет обособени възрастови групи (2017 г.: между 0 и 12%).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на гружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на гружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, гружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит,

а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;

- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1% на:

а. ръста на заплатите

б. дисконтовата норма

в. текучество

върху сумата на разходите за текущ стаж и лихви за 2019 г. и респ. върху сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

Ефекти върху размера на разходите за 2018 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	хил.лв.	хил.лв.
Изменение на ръста на заплатите	10	(8)
Изменение на дисконтовата норма	(1)	1
Изменение на текучеството	(9)	7

Ефекти върху размера на отчетеното задължение към 31.12.2018 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	хил.лв.	хил.лв.
Изменение на ръста на заплатите	61	(53)
Изменение на дисконтовата норма	(53)	62
Изменение на текущото	(56)	45

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи към 31.12.2018 г. е 6.9 години (31.12.2017 г.: 6.7 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите три години е както следва:

	Суми при пенсиониране по възраст и стаж	Суми при пенсиониране по болест	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Плащания през 2019 г.	152	4	156
Плащания през 2020 г.	39	4	43
Плащания през 2021 г.	167	4	171
	358	12	370

24. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Задължения към доставчици	596	656
Клиенти по аванси (Приложение №25)	-	163
Търговски отстъпки (Приложение №25)	-	39
	596	858

Задълженията към доставчици са безлихвени и по-голямата част от тях са погасени в началото на 2019 г., респ. в началото на 2018 г.

Таблицата по-долу представя задълженията към доставчици по вид валута:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
евро	367	436
лева	219	201
щатски долар	7	19
английски лири	3	-
	596	656

Всички задължения са обичайно с кредитен период от 15 дни от датата на получаване на фактурата.

25. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Пасивите по договори с клиенти основно са от оставащи задължения за изпълнение на Дружеството свързани с

предоставяне на услугата по издаване на удостоверения за квалифициран електронен подпис (КЕП).

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Дългосрочна част, в т.ч.:	384	195
Дългосрочна част на използване на КЕП	384	195
Краткосрочна част, в т.ч.:	2,323	1,675
Краткосрочна част на използване на КЕП	1,971	1,675
Клиенти по аванси (Приложение №24)	298	-
Търговски отстъпки (Приложение №24)	54	-
Общо пасиви по договори с клиенти (Приложение №3)	2,707	1,870

26. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Данък добавена стойност	470	-
Данък върху доходите на физически лица	374	287
Данъци при източника и други данъци	29	25
	873	312

Данъчните задължения на дружеството към 31.12.2018 г. са текущи. До датата на издаване на отчета на дружеството не са извършени ревизии и проверки.

За двете предишни сели се дружества, извършените проверки и ревизии са както следва:

а) БОРИКА АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2005 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2005 г.
- Национален осигурителен институт – до 30.06.2004 г.

б) Банксервиз АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2002 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2002 г.
- Национален осигурителен институт – до 11.08.2010 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Към 31.12.2018 г. задължението за данък върху печалбата е текущ пасив в размер на 179 хил.лв (2017 г.: 35 хил.лв.).

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Задължения по неизползвани компенсиреми отпуски	342	420
Текущи задължения за възнаграждения	126	154
Задължения за социално осигуряване върху текущи задължения	283	256
Задължения за социално осигуряване върху неизползван отпуск	51	57
	802	887

29. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица и вид свързаност

Българска народна банка (БНБ) притежава 36.11% (31.12.2017 г.: 36.11%) от капитала на дружеството, като се явява основен акционер-инвеститор, а дружеството - нейно асоциирано предприятие.

Сделки със свързани лица

Осъществените през 2018 година и 2017 година сделки с Българска народна банка са както следва:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Доставки, в т.ч.:	102	99
Доставка на услуги	62	59
Годишна такса за системен оператор	40	40
Продажби, в т.ч.:	492	472
Разработване и поддръжка на софтуер	394	373
Обработка и пренос на информация	63	60
Услуги по БИСЕРА	15	21
Други	20	18

През 2018 г. дружеството не е изплащало дивидент на БНБ. Изплатеният дивидент през 2017 г. на БНБ е в размер на 8,908 хил.лв.

Условията на сделките със свързани лица са по договорени цени.

Открити разчети със свързани лица

Към 31.12.2018 г. вземанията от свързани лица са в размер на 102 хил.лв. (31.12.2017 г.: 56 хил.лв.)

Към 31.12.2018 г. задълженията към свързани лица са в размер на 46 хил. лв. (31.12.2017 г.: 4 хил.лв.).

Възнаграждения на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 820 хил.лв. през 2018 г. (2017 г.: 748 хил.лв.).

30. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддръжане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Категории финансови инструменти:

	2018	2017
	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи		
Дългосрочни финансови активи	14	14
Кредити и вземания в т.ч.:	31,026	22,270
Търговски вземания и други вземания	3,630	3,927
Активи по договори с клиенти	378	-
Срочни и гаранционни депозити в банки	1,628	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	25,390	13,687
Общо финансови активи	31,040	22,284
Финансови пасиви		
Задължения към доставчици	650	694
Общо финансови пасиви	650	694

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а) Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в

щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2018 г. и 2017 г. Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Таблиците по-долу обобщават експозицията на дружеството към валутния риск:

31 декември 2018 година	GBP	USD	EUR	BGN	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи					
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	-	71	243	30,712	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	63	99	3,468	3,630
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	-	378	378
Активи по договори с клиенти	-	-	-	1,628	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	-	8	144	25,238	25,390
Общо финансови активи	-	71	243	30,726	31,040
Финансови пасиви					
Задължения към доставчици	3	7	367	273	650
Общо финансови пасиви	3	7	367	273	650

31 декември 2017 година	GBP	USD	EUR	BGN	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи					
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	-	46	280	21,944	22,270
Търговски вземания и други вземания	-	39	108	3,780	3,927
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	-	4,656	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	-	7	172	13,508	13,687
Общо финансови активи	-	46	280	21,958	22,284
Финансови пасиви					
Задължения към доставчици	-	15	392	287	694
Общо финансови пасиви	-	15	392	287	694

Валутният риск спрямо промените на курса на българския лев спрямо щатския долар се наблюдава текущо, като дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

Анализ на валутната чувствителност

В таблицата по-долу е представена валутната чувствителност на валутната експозиция на дружеството

спрямо щатския долар при 10% увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD 2018	USD 2017
	хил.лв.	хил.лв.
Финансов резултат (печалба или загуба) +	6	3
Собствен капитал (натрупани печалби) +	6	6
Финансов резултат (печалба или загуба) -	(6)	(3)
Собствен капитал (натрупани печалби) -	(6)	(3)

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил 6 хил. лв. за 2018 г. (за 2017 г.: 3 хил.лв.). Съответно същият ефект би имало и върху собствения капитал.

При намаление с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението.

Ръководството е на мнение, че посоченият по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансовата структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството за съответния период (отчетна година).

б) Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му във дългосрочни финансови активи са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

в) Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни

банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно те се явяват и неговите акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на дружеството. За целта ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респ. събираемост в рамките на 15 дни.

Най-голяма концентрация на вземания към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на търговските вземания, дружеството има към следните клиенти:

Клиент	2018		2017	
	хил.лв.	Отн. дял %	хил.лв.	Отн. дял %
Клиент 1	846	21.17%	915	23.31%
Клиент 2	466	11.65%	521	13.27%
Клиент 3	302	7.54%	298	7.59%
Клиент 4	294	7.35%	253	6.46%

Концентрацията на вземанията от търговски банки по предоставени парични средства в разплащателни сметки и срочни депозити към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017

г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на паричните средства и парични еквиваленти и депозити в банки е както следва:

Клиент	2018		2017	
	хил.лв.	Отн. дял %	хил.лв.	Отн. дял %
Клиент 1	4,493	16.63%	3,357	18.31%
Клиент 2	4,063	15.04%	3,123	17.03%
Клиент 3	4,053	15.00%	3,112	16.97%
Клиент 4	3,713	13.74%	2,985	16.27%

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания.

За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на дружеството към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането, респ. задължението е изискуемо.

31 декември 2018 година	> 15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	> 365 дни	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи							
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в.т.ч.:	25,390	3,213	886	663	874	-	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	3,213	178	232	7	-	3,630
Активи по договори с клиенти	-	-	-	378	-	-	378
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	708	53	867	-	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	25,390	-	-	-	-	-	25,390
Общо финансови активи	25,390	3,213	886	663	874	14	31,040
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици	-	650	-	-	-	-	650
Общо финансови пасиви	-	650	-	-	-	-	650

31 декември 2017 година	> 15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	>365 дни	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи							
Финансови активи на разположение в продажба	-	-	-	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	13,687	5,556	889	338	1,802	-	22,272
Търговски вземания и други вземания	-	3,457	178	285	7	-	3,927
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	2,099	711	53	1,795	-	4,658
Парични средства и парични еквиваленти	13,687	-	-	-	-	-	13,687
Общо финансови активи	13,687	5,556	889	338	1,802	14	22,286
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици	-	694	-	-	-	-	694
Общо финансови пасиви	-	694	-	-	-	-	694

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на

съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2018 г. и към 31.12.2017 г. дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

31 декември 2018 година	С плаващ лихвен %	С фиксиран лихвен %	Безлихвени	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	25,382	1,627	4,017	31,026
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,630	3,630
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	378	378
Активи по договори с клиенти	-	1,627	1	1,628
Парични средства и парични еквиваленти	25,382	-	8	25,390
Общо финансови активи	25,382	1,627	4,031	31,040
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	-	-	650	650
Общо финансови пасиви	-	-	650	650

31 декември 2017 година	С плаващ лихвен %	С фиксиран лихвен %	Безлихвени	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	13,679	4,655	3,936	22,270
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,927	3,927
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	4,655	1	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	13,679	-	8	13,687
Общо финансови активи	13,679	4,655	3,950	22,284
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	-	-	694	694
Общо финансови пасиви	-	-	694	694

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те

се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

31. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2018 г.

София 1612
бул. „Цар Борис III“ №41

T: 0700 199 10 или *9910
E-mail: office@borica.bg

www.borica.bg